

TDK DOLGOZAT
2015

**INFORMÁLIS ÉS TERVEZETT VÁROSOK
A KÖZEL-KELETEN**

KONZULENSEK:
BACH PÉTER
VASÁROS ZSOLT DLA

BALÁZSIK STEFÁNIA
DÁVID DÓRA

Informális és tervezett városok a Közel-Keleten: a jövő lehetőségei

A dolgozat a világ fejlődő országaiban, különös tekintettel a közel-keleti térségben található informális és tervezett városok vizsgálatával foglalkozik.

A bevezető részben a két várostípus létrejöttének általános okairól van szó, a kialakulásukhoz vezető gazdasági és társadalmi jelenségeket gyűjtjük össze, és statisztikai adatokra támaszkodva bemutatjuk, hogy milyen paraméterekkel rendelkező területeken és milyen arányban vannak jelen a kevésbé fejlett országokban.

A fő fókuszterületet a mediterráneum arab országaiban, azon belül is a közel-keleti térségben határoztuk meg, mivel itt nagy területen, homogén kulturális közegben és éghajlati viszonyok között található nagy mennyiségű példa ilyen jellegű településekre.

Az általunk részletesen vizsgált időszak a 20. század elejétől napjainkig terjed, ebben az intervallumban létrejött informális és tervezett városok összehasonlítását végezzük el az előzetesen meghatározott szempontrendszer alapján.

Módszertan:

1. a dolgozatban használt fogalmak tisztázása
2. az összehasonlítás alapját képező szempontrendszer felállítása
3. a térség városainak csoportosítása a következő adatok figyelembevételével:
 - demográfiai jellemzők/etnikai összetétel
 - kiterjedés
 - belső működés, infrastruktúra
 - életkor
 - gazdasági erő
 - életszínvonal
 - személyes beszámolók
 - politikai tényezők
 - jogi/közigazgatási státusz

Az összehasonlítást egy-egy, a csoportokra jellemző városban végzett esettanulmányon keresztül tesszük meg.

A dolgozat célkitűzései:

A kutatás során célunk, hogy minél alaposabb áttekintést kapjunk ezen települések belső rendszeréről és a működésüket mozgató erőkről. Alapvetően a következő kérdésekre keressük a választ: az eddig tapasztalt folyamatok milyen fejlődési lehetőségeket vetítenek előre a jövőre nézve ezeknek a településeknek? Milyen irányban és milyen módon lehet fejleszteni őket? Vajon az informális, vagy a tervezett városok tudják inkább kezelni a fennálló lakhatási problémákat?

A jelenlegi ismereteink szerint nincsen összehasonlító szakirodalom a két várostípusról ebben a térségben, így a források, amiknek adataira támaszkodhatunk, egyik-másik típus leírásával foglalkozik.

A legfontosabb forrásaink:

David Sims: Egypt's Desert Dreams: Development or Disaster

American University in Cairo Press, 2014

ETH Studio Basel, Contemporary City Institute:

Nile Valley: Urbanization of Limited Resources

ETH Studio Basel, Contemporary City Institute, 2009

The New Town Institute online database <http://www.thenewtowninstitute.org/>

Hassan Fathy: Architecture for the Poor

University of Chicago Press, 1976

The CIA World Factbook

University of Chicago Oriental Institute, Chicago House in Luxor könyvtárának archív térképei

Myriam Ababsa, Baudouin Dupret, and Eric Dennis:

Popular Housing and Urban Land Tenure in the Middle East:
Case Studies from Egypt, Syria, Jordan, Lebanon, and Turkey

American University in Cairo Press, 2013

Diane Singerman: Cairo Contested

American University in Cairo Press, 2009

Informal and designed cities in the Middle-East: current tendencies and options in the future

The essay is about the informal and designed cities in the Less Developed countries in the world, with a special focus on on the Middle-East.

In the indtrudoctory part we are analysing the general reasons of the creation of these settlements, we are gathering those social and economic phenomena that brought them to existence, and based on data from statistics we show where and in what ratio are they present in the developing world.

Our main focus is on the arabic countries of the Mediterraneum, especially the Middle-East, since here, over an extended territory we can examine a large number of these settlements within homogeneous cultural and environmental circumstances.

The timeframe that we put emphasis on is from the beginning of the 20th century until recent times, we are comparing informal and designed settlements created during this period based on a previously defined set of parameters.

Methodology:

1. clarifying the phrases used in the essay
2. defining the parameters on which the comparison is based
3. classifying the settlements of the area based on these features:
 - demographic characteristics / ethnical composition
 - size
 - inner system, infrastructure
 - age
 - economic power
 - living standards
 - personal encounters
 - political factors
 - legislative status

The comparison is made based on case studies of settlements, one charactersitic of each group.

The goal of the study:

During research our goal is to get a well-founded, general knowledge on the inner structures and inner life of these cities. Basically we are searching the answers to these questions: what future is projected to these settlements by current tendencies? How, and which direction can they be developed, improved? Informal or designed settlements can solve current housing problems better?

As far as we know there is no comparative literature on these two types of cities in this region, therefore the sources we use are describing either of them.

Most important sources:

David Sims: Egypt's Desert Dreams: Development or Disaster

American University in Cairo Press, 2014

ETH Studio Basel, Contemporary City Institute:

Nile Valley: Urbanization of Limited Resources

ETH Studio Basel, Contemporary City Institute, 2009

The New Town Institute online database <http://www.thenewtowninstitute.org/>

Hassan Fathy: Architecture for the Poor

University of Chicago Press, 1976

The CIA World Factbook

University of Chicago Oriental Institute, Chicago House in Luxor library archive maps

Myriam Ababsa, Baudouin Dupret, and Eric Dennis:

Popular Housing and Urban Land Tenure in the Middle East:
Case Studies from Egypt, Syria, Jordan, Lebanon, and Turkey

American University in Cairo Press, 2013

Diane Singerman: Cairo Contested

American University in Cairo Press, 2009

TARTALOM

BEVEZETŐ	I.
FOGALMAK ÉS RÖVIDÍTÉSEK	
GLOBÁLIS ÁTTEKINTÉS	II.
<i>URBANIZÁCIÓS TENDENCIÁK TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI ÖSSZEFÜGGÉSBEN</i>	
TÖRTÉNETI URBANIZÁCIÓ	
MAI URBANIZÁCIÓ	
PROGNÓZISOK 2015-2050 KÖZÖTT	
THE AFFORDABLE HOUSING GAP	
GAZDASÁGI FOLYAMATOK	
POLITKAI-TÁRSADALMI REAKCIÓ	
S.W.O.T.	
A MEDITERRÁN TÉRSÉG ARAB ORSZÁGAI	III.
JELENLÉGI POLITIKAI-GAZDASÁGI VISZONYOK	
INFORMÁLIS ÉS TERVEZETT VÁROSOK:	
<i>EGYIPTOM</i>	
<i>MAROKKÓ</i>	
KAIRÓ	IV.
MIÉRT PONT KAIRÓ?	
TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS	
INFRASTRUKTÚRA	
ÁLLAM ÉS LAKOSSÁG VISZONYA	
KAIRÓ LAKHATÁSI FORMÁI	
S.W.O.T.	
BIBLIOGRÁFIA	V.
FÜGGELÉK	
EGYIPTOM TERVEZETT VÁROSAI	1.
MEGACITYK ÉS NAGYVÁROSOK 2050-BEN	2.
SOCIAL PROGRESS INDEX	3.
A VIZSGÁLT ORSZÁGOKRÓL SZÁMOKKAL	4.
KÉRDŐÍV	5.
DC, LDC, LLDC ORSZÁGOK LISTÁJA	6.
KAIRÓ KERÜLETEI	7.

I. BEVEZETŐ

FOGALMAK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

INFORMÁLIS TELEPÜLÉS

Olyan település, amely gyorsan, hirtelen népességnövekedés és/vagy városba költözési hullám nyomán jött létre, egy meglévő erőforrás kiaknázásának reményében, a létező területi jogszabályok figyelembe kívül hagyásával, előzetes központi tervezés és tudatos fejlesztési koncepció nélkül. A dolgozatban használt „informális város” és „informális település” kifejezések nem a „slum” kifejezéssel jelölt településekre utalnak. A „slum” elsősorban az elégtelen infrastrukturális körülményekre vonatkozik, a lakóterület nagyon alacsony szociális és fizikai körülményeire. Az informális városokkal ez nincsen tökéletes átfedésben, bár gyakran együtt figyelhető meg a két jelenség. Fontos leszögezni, hogy az „informális” megjelölés nem értékítéletet hordoz magában, csupán a település létrejöttének körülményeire vonatkozik.

TERVEZETT VÁROS

Olyan település vagy településtervezet, amely az adott ország irányító hatalmának megbízásából vagy annak támogatásával készül el. Ez lehet nagyobb településrész, ami a korábbi településnek alközpontjaként üzemel, lehet teljesen önálló gazdasági egységként működő új város, amely nem függ korábban létrejött településtől. Speciális eset az ipari cégek által létrehozott munkástelepülés, mely speciálisan egy erőforrás kiaknázására vagy termelési tevékenység végzésére jön létre.

A TERVEZETT VÁROSOK TÍPUSAI

Az International New Towns Institute a következő kategóriák alapján sorolja be az új városokat:

autonómia mértéke:

- új város
- szatelit város
- új város a városban
- vállalati település

megbízó:

- magánvállalat
- közintézmény

típus:

- főváros
- decentralizáció
- iparosítás
- áttelepítés
- gazdasági

“SZATELIT VÁROSOK”

Egy nagyváros környezetébe épített települések, melyek a nagyváros túlnépesedési problémáját célozzák megoldani, általában az új településből alvó település lesz, és a gazdasági termelés megmarad az anyavárosban.

“NEW TOWN IN TOWN”

Egy már meglévő városban új városrészek építésére kerül sor. Sajátos belső működés jellemzi az adott negyedeket, ami kapcsolatban áll a várossal, amihez tartozik.

“COMPAN TOWN”

Egy vállalat által a munkásai számára létrehozott ipari település, mely vagy egy erőforrás kiaknázására, vagy egy jól definiált termelési tevékenység végzésére jön létre.

+ az egyiptomi *New Urban Communities Association* által megnevezett csoport:

“TESTVÉR VÁROS”

Egy meglévő város közelébe épített település, első sorban a régi város túlnépesedési problémáinak megoldására hozzák létre. Általában az új város infrastruktúrája és gazdasága is szoros kapcsolatot ápol a régi településsel.

FEJLŐDŐ ORSZÁGOK-LCD- Less Developed Countries

Azon országok és területek, amelyek alacsony gazdasági termelőképességgel, életszínvonalal és technológiai fejlettséggel rendelkeznek, az egy főre eső éves GDP általában 5000 USD alatt van, gyakran 1500 USD alatt. Továbbá a csoportba tartozik néhány magasabb jövedelmű vagy technológiai színvonalú ország is, nagy gazdasági növekedéssel rendelkező országok, a Négy Tigris országa, a Legkevésbé Fejlett Országok, az újonnan iparosodó országok. *(lista ld. függelék, forrás: The CIA World Factbook)*

FEJLETT ORSZÁGOK-DC- Developed Countries

A világgazdaságban irányító szerepet betöltő országok halmaza a fejlett országok- Kelet-Európa és korábbi Szovjetunió országai-kevésbé fejlett országok - csoportosítás felső csoportja. Ide tartoznak az az OECD főként demokratikus nemzeteinek piacorientált gazdaságai,

FOGALMAK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

Bermuda, Izrael, Dél-Afrika és az európai országok. Más megfogalmazásban az Első Világ magas jövedelmű országai, az északi és az erős iparral rendelkező országok. Általában az egy főre jutó GDP meghaladja a 15.000 USD-t. *(lista ld. függelék, forrás: The CIA World Factbook)*

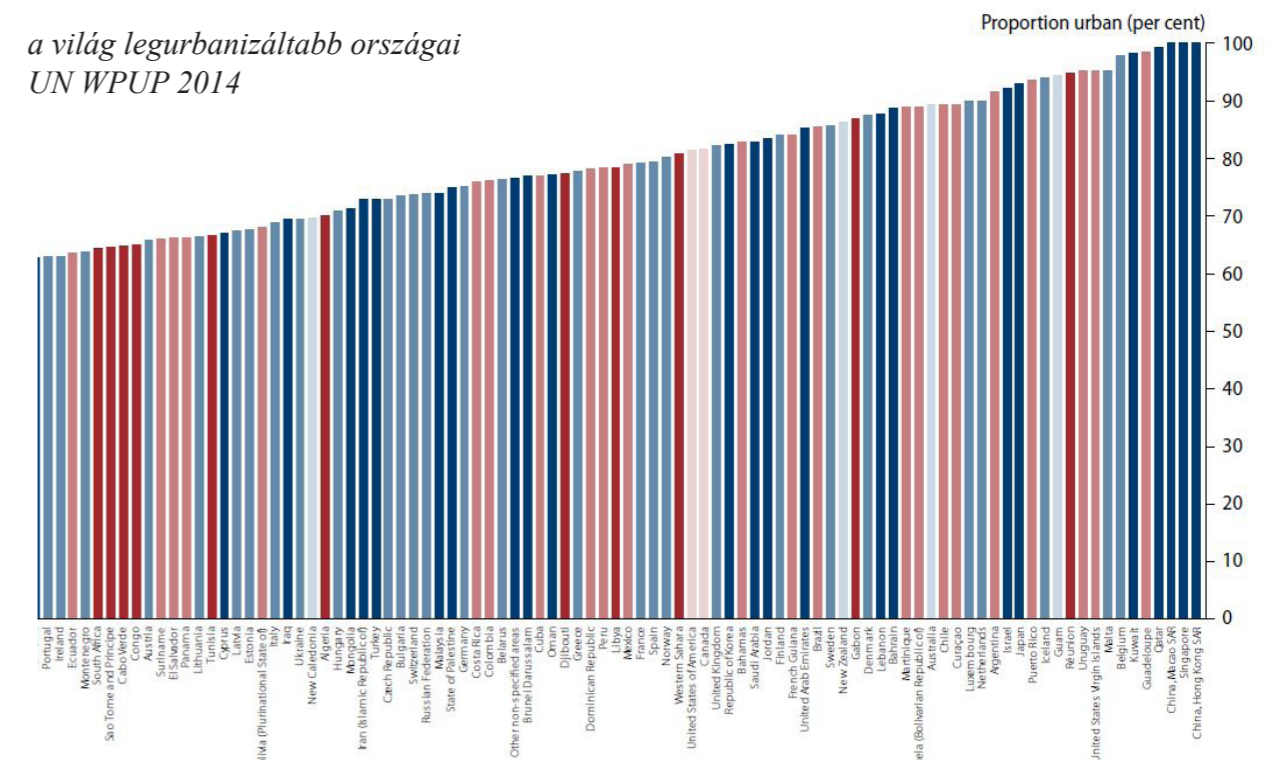
VÁROSODÁS

A városként deklarált települések sokasodása, kiterjedése vagy növekedése darabszám, terület vagy lakosság szám szerint abszolút mértékben, illetve a vidéki népességhez vagy a nem városi településekhez viszonyítva. *(kvantitatív változás) (Bach Péter-2015)*

VÁROSIASODÁS

A települések belső minőségi változása, infrastrukturális ellátottság, életmód, szerveződés, gazdasági tevékenységek vagy viselkedésmód kialakulása és/vagy megerősödése. *(kvalitatív változás) (Bach Péter-2015)*

a világ legurbanizáltabb országai
UN WPUP 2014

FOGALMAK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

MEGA-CITY

10 milliós, vagy azt meghaladó lakossággal rendelkező város (*UN Habitat - World Urbanization Prospects, 2014*)

A MINIMUM ALATTI LAKHATÁSI KÖRÜLMÉNYEK

substandard living conditions

csatornázás, vízellátás és elektromos áram hiánya; nincs hozzáférés orvosi ellátáshoz és oktatáshoz; az épített/fizikai környezet veszélyezteti a benne élőket (állékonyság, meteorológiai hatásoknak való kitettség, egészségre ártalmas kórokozók jelenléte); nincs belátható távolságon belül munkavállalási lehetőség

MEGFIZETHETŐ LAKHATÁS

affordable housing

a háztartás összes bevételének maximum 30-40%-át emészt fel; 1 óra utazási távolságra van munkavállalási lehetőségtől; alap közművek megléte (víz, csatorna, elektromosság); a fejenként minimálisnak elfogadott alapterület megléte (kultúránként és városokként változik) (*MGI- Affordable Housing Gap, 2014*)

VÁROS/VÁROSÍAS TELEPÜLÉS

Erre a kifejezésre nincs általános érvényű meghatározás. A települések besorolása a különböző térségekben eltérő küszöbértékhez kötött. A kritériumok a következők: minimum népességi küszöbérték, lakossűrűség, foglalkoztatottak aránya a mezőgazdaságon kívüli szektorokban, infrastruktúra megléte, oktatáshoz és egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés lehetősége.

LARGE COMPANY

Évi 1 milliárd dollár bevétel felett teljesítő gazdasági csoport. (*MGI- Urban world: The Shifting Global Business Landscape*)

A MEDITERRÁN TÉRSÉG ARAB ORSZÁGAI

Marokkó, Líbia, Tunézia, Libanon, Egyiptom, Szíria, Jordánia, Algéria

OECD

Organization for Economic Cooperation and Development országai: (34) Ausztrália, Ausztria, Belgium, Kanada, Chile, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország, Görögország, Magyarország, Izland, Írország, Izrael, Olaszország, Japán, Dél-Korea, Luxemburg, Mexikó, Hollandia, Új-Zéland, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Törökország, Egyesült Királyság, Egyesült Államok (*The CIA World Factbook*)

MGI: McKinsey Global Institute

UN: United Nations; Egyesült Nemzetek Szervezete

UN WPUP: United Nations, World Urbanization Prospects

UN- HABITAT: United Nations Human Settlements Programme

SPI: Social Progress Index

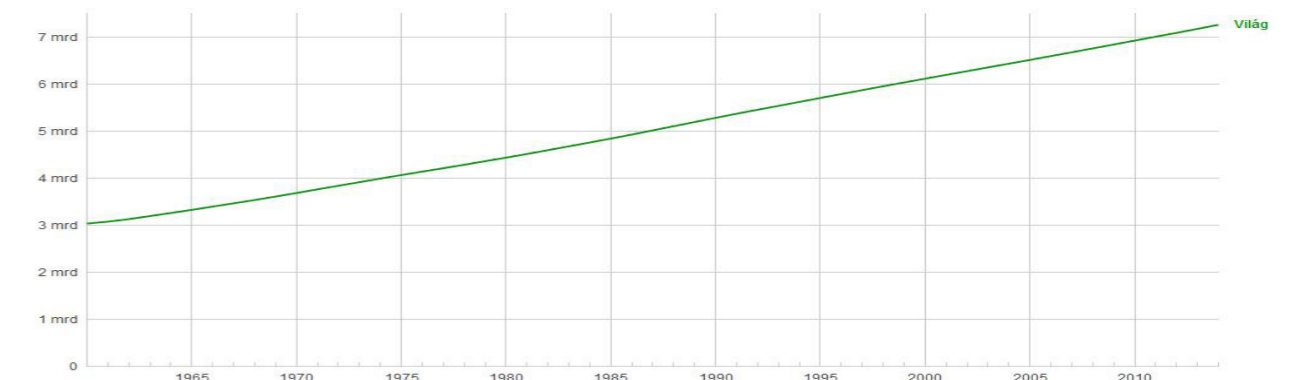
I. GLOBÁLIS ÁTTEKINTÉS

URBANIZÁCIÓS TENDENCIÁK GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI ÖSSZEFÜGGÉSÉBEN

2007-ben komoly mérföldkövet hagyott maga mögött a világ: ez volt az az év, amikor a történelem folyamán először több ember élt városokban, urbanizált területeken, mint vidéken. (*UN-WPUP 2014*)

Hatalmas mértékű népességnövekedés és urbanizációs hullám van jelen a Földön, mely nagy kihívás elé állítja az alapvetően a 20. században, főleg a második világháború után felállított politikai, gazdasági és társadalmi rendszereket. A városok működését mindig nagymértékben befolyásolta a gazdasági-politikai-társadalmi tényezők kölcsönös egymásra hatása, így a jelenlegi tendenciákat is e három tényező összefüggésében vizsgáljuk.

A nagy ütemű népességnövekedésre két szélsőséges válasz érkezik, az egyik az országok döntéshozó hatalma részéről a tervezett városok építése, a társadalom szegénységben élő részéről pedig informális települések létrehozása. Vizsgálatunk célja, hogy a tervezett és az informális városok működését összevetve válszt keressünk arra a kérdésre, hogy melyik településtípus jelenthet megoldást a kevésbé fejlett országokban (*LDC-k*), főleg a mediterrán térség arab országaiban jelen lévő lakhatási problémákra. Ehhez az országokat a globális trendekből kiindulva konkrét eseteket alapján vizsgáljuk. Fontos leszögezni, hogy a dolgozatban nem formálunk véleményt a leírt jelenségekről, kizárólag szakirodalmi adatokra, nemzetközileg hitelesnek elismert adatbázisokra és objektíven megközelített személyes tapasztalatra támaszkodunk.

TÖRTÉNETI URBANIZÁCIÓ

A történelem során megfigyelt jelentős városba költözési hullámokat szinte mindig egy gazdasági fordulat vagy gazdasági gócpont kialakulása indította el, melynek kiaknázása jobb életminőséget biztosított a köré csoportosuló embereknek. Ez a gazdasági vonzóerő létrejöhett technológiai fejlesztés nyomán -példa erre a 18-19. századi, iparosodó Európa-, de generálhatta a politikai hatalom jelenléte is, ez volt megfigyelhető a középkori uralkodói székhelyek esetében. Mindenesetre a meghatározó vonzóerő, ami városba költözésre sarkallta az embereket, többnyire jól elkülöníthető és definiálható volt.

Hagyományosan az az elfogadott tézis, hogy az emberek elsődleges motivációja a városba költözésre a jobb munkalehetőségek/ jobb bevételek nyomán a magasabb életszínvonal elérése, illetve a nagyobb közösségek által biztosított szociális védőhálózathoz való csatlakozás. (UN- WPUP 2014)

MAI URBANIZÁCIÓ

A 20. században, és főleg az utóbbi 30-40 év során ez a jelenség jelentősen átalakult, különösen a dinamikája változott meg. A többmillió városok létrejöttével, a gazdasági politikai-társadalmi rendszerek egyre szövevényesebb egymásba fonódásával úgy tűnik, hogy a mai urbanizáció hajtómotorjait, a vonzerőt maguk a városok képviselik komplex rendszerükkel, végeláthatatlan rétegzettségükkel és a bennük rejlő lehetőségekkel.

Az elmúlt évszázadok gazdasági központjai és vezetői, a „fejlett országok” (Developed Countries) urbanizációja a gazdasági fölény megszerzésével együtt zajlott, így itt már ma is nagy mértékű a városban élők aránya.

A kiemelkedő gazdasági hatalmat képviselő OECD országokban a lakosság 75%-a él városi területen; 2014-ben az ENSZ adatai szerint Belgium volt a vezető 98%-kal. (UN 2014)

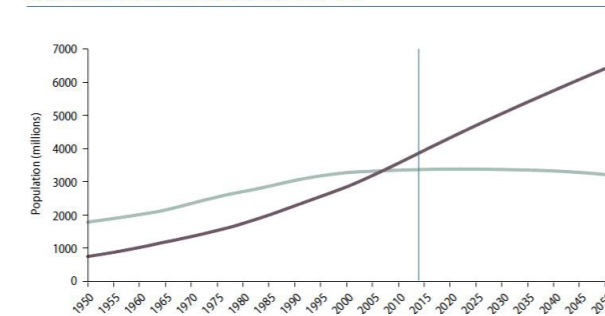
A világ jelentős urbanizációs központjai jelenleg a kevésbé fejlett országokban (LDC), azokon belül is a globális délen találhatók. A probléma az, hogy míg a 20. sz. előtt ezek a folyamatok lassúak voltak, és a városok képesek voltak ellátni az oda költözőket, a mai urbanizáció olyan nagy ütemű, hogy nem tudják a városok felszívni, integrálni az újonnan érkezők többségét.

PROGNÓZISOK 2014-2050 KÖZÖTT

Az OECD országokban a növekedés nem jár jelentős embertömegek megmozdulásával, 35 év elteltével 80%-ra becsülhető a városi népesség aránya.

Jelenleg a világ vidéki népességének, 3.4 milliárd embernek a 90%-a Afrikában és Ázsiában él. Ez a szám 3.2 milliárdra csökken 2050-re.

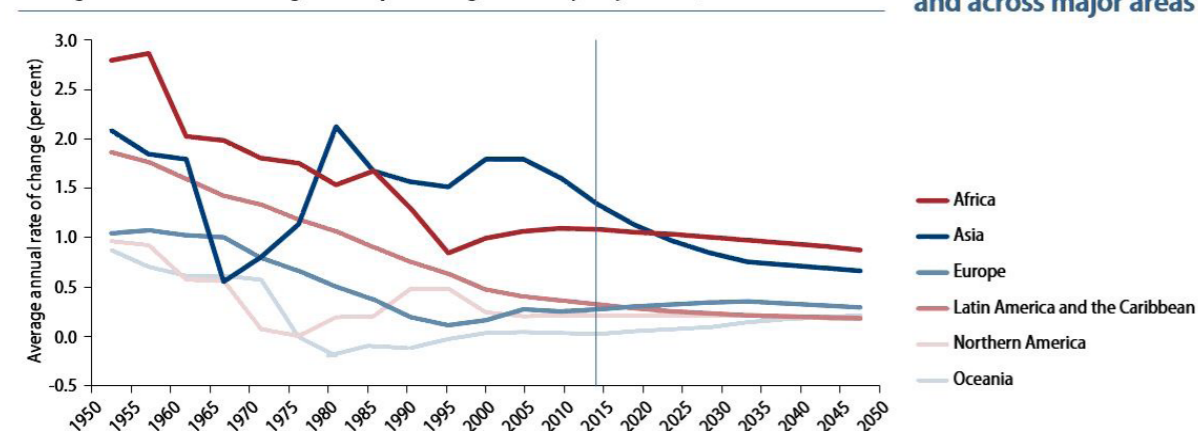
Urban and rural population of the world, 1950-2050

a világ vidéken élő népessége csökken, a város növekedik (UN WPUP 2014)

A következő 35 év alatt 2.5 milliárd ember adódik a jelenlegi 3.9 milliárdos városi lakossághoz, 6.3 milliárdra duzzasztva azt. Ez a teljes népesség 66% (UN WPUP 2014), más becslések szerint 75%-a lesz (Ricky Burdett, London School of Economics, Urban Studies)

Average annual rate of change of the percentage urban by major areas, 1950-2050

and across major areas

A növekedés 90%-át Afrika és Ázsia (India, Kína, Nigéria) adja majd.

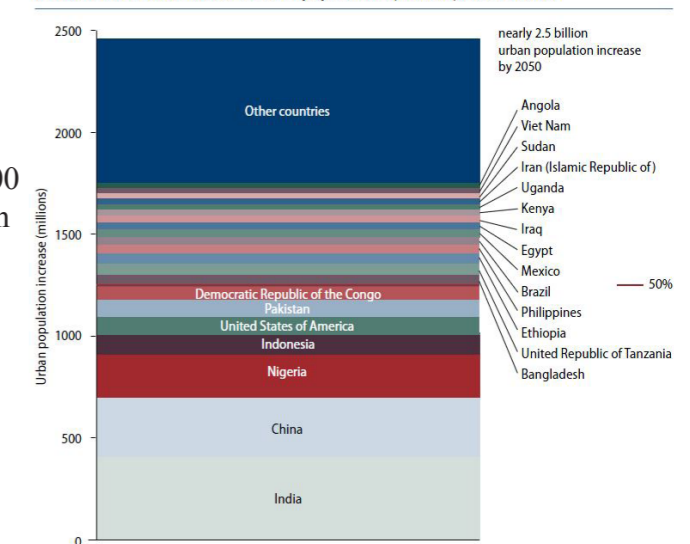
2014-ben a városi lakosság 1/8-a élt „megacity”-ben, 10 milliót meghaladó lakosságú városban. 1990 óta megtriplázódott ezek száma, most 28 van- 2030-ban 41-et jósolnak. (ld függelék)

Tokió jelenleg a legnagyobb városi agglomeráció, 38 millió becsült lakossal, de 2030-ig és Sanghai és Delhi is túllépi a 30 milliót (UNWPUP 2014), és 20 millió fölött lesz további 8 város, köztük Mumbai, Karachi, Kairó, Osaka, Lagos is. 2030-ban már 41 „megacityvel” számolhat a világ.

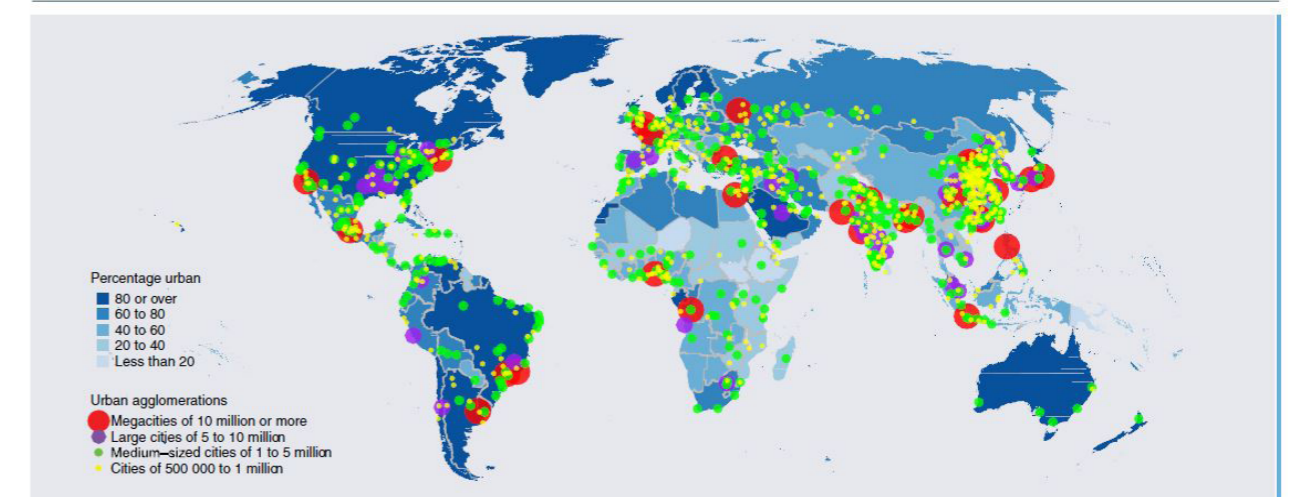
A jelenlegi tendenciák azt mutatják, hogy a leggyorsabban növekedő agglomerációk a középvárosok és a jelenleg 500 000-1 000 000 fő közötti lakosságú városok, főleg Afrikában és Ázsiában.

Ez azt jelenti, hogy míg eddig a városi lakosság többsége gazdaságilag fejlett területeken élt, a jövőben a döntő többség gazdaságilag visszamaradott területekre fog koncentrálni, és olyan városok neveit kell megtanulnunk, amik most még egyáltalán nincsenek a köztudatban. Jelenleg kezelhető méretű települések fognak nagyon gyorsan felduzzadni, valószínűleg szervezetlenül és megfelelő szociális háló kiépülése nélkül - az elmúlt 20-30 év példája az mutatja, hogy a jelenlegi és jövőben becsült urbanizációs rátával nem tud lépést tartani a kapacitások növelése.

Contribution to the increase in urban population by country, 2014 to 2050

Percentage urban and location of urban agglomerations with at least 500,000 inhabitants, 2014

Note: The designations employed and the presentation of material on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the Secretariat of the United Nations concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

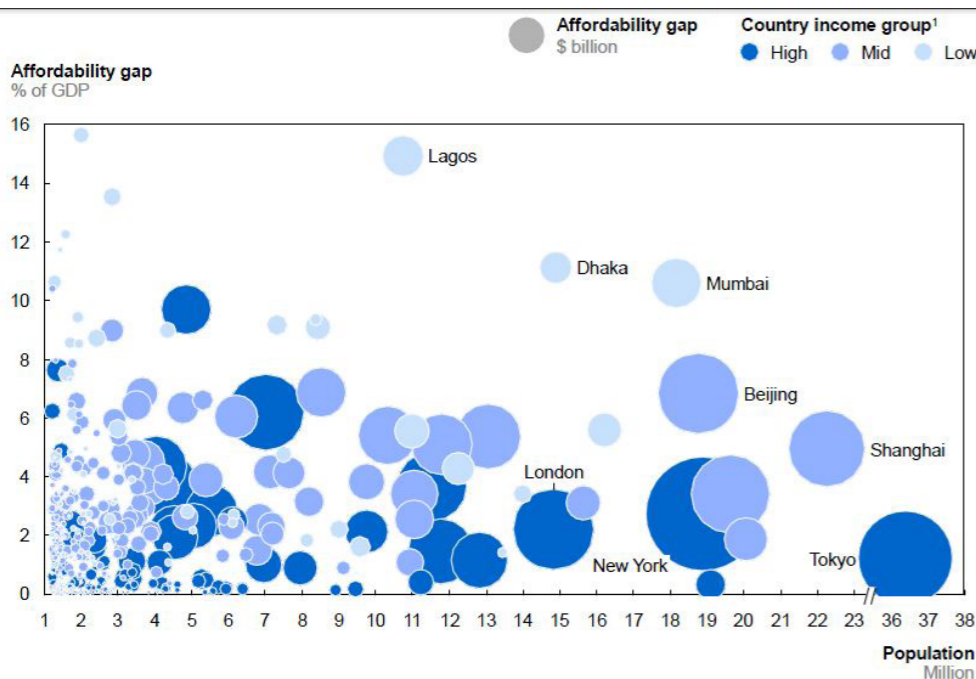
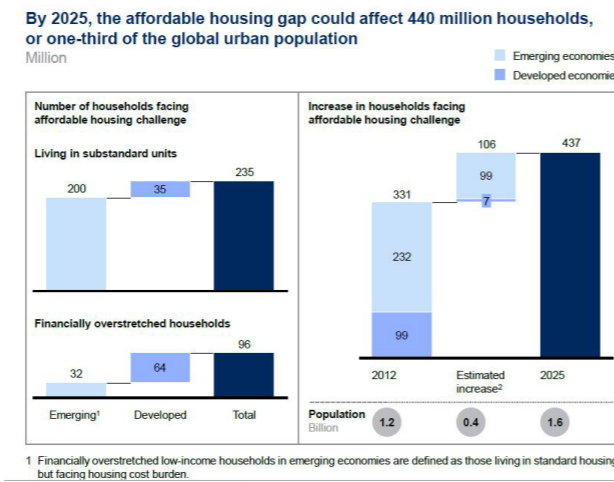
THE AFFORDABLE HOUSING GAP

Habár az ENSZ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata szerint minden embernek joga van a minimális szükségleteket kielégítő lakhatási körülményekhez, jelenleg az éves globális GDP 1%-a hiányzik ahhoz, hogy ez az általános jog érvényesüljön. (MGI - Affordable Housing Gap)

Az Affordable Housing Gap azt a pénzmenyiséget jelöli, amire a jelenleg minimális életszínvonalat biztosító lakhatási körülményeket nélkülöző háztartásoknak szüksége lenne a minimum körülmények megteremtéséhez, és ami a lakhatásra bevételük döntő hányadát fordító háztartásoknak többletkiadás a „megfizethető”-ként meghatározott 30-40%-hoz képest. (a vizsgálat a területi medián bevétel 80%-át vagy annál kevesebbet kereső háztartások figyelembe vételével készült)

A minimum életszínvonalat adó standardok területenként, sőt, városonként is változnak, de a csatornázás, ivóvízzel való ellátottság mindenhol az alapkövetelményekhez tartozik.

2013-ban 96 millió városi háztartásnak jelentett problémát a lakhatás finanszírozása („overstretched”; ebből 60 millió található az USA-ban, Európában, Ausztráliában és Japánban), és 235 millió fejlődő világbeli háztartás nem érte el a minimum követelményeket (200 millió „slum”-nak ítélt területen van). 2025-ig, azaz 10 éven belül még 106 millió háztartás fog hozzájuk csatlakozni, ami összesen megközelítőleg 1.6 milliárd embert jelent; az akkorra prognosztizált városi lakosság 1/3-át.

SOURCE: World Bank; UBS Prices and Earnings Report 2012; Numbeo; CEIC; Deposits.org; Global Banking Pool; Royal Bank of Scotland; Zillow; Metrosclubicos; Exame; Notaires Paris Ile de France; Jones Lang LaSalle; McKinsey Global Institute Cityscope database; US Census Bureau; national statistics offices; McKinsey Global Institute analysis

GAZDASÁGI FOLYAMATOK

Az a fordulópont, ami az urbanizációban 2007-ben jött el, a globális gazdaságban 2009-ben következett be- ekkor történt meg először, hogy a fejlődő országok (LDC) a globális GDP-nek több mint felét termelték- miközben ennek a termelési teljesítménynek a hasznából szinte egyáltalán nem részesültek. (MGI The Shifting Global Business Landscape)

Jelenleg a harmadik világban a vállalatok a termelőüzemeiket tartják, kihasználják az olcsó munkaerőt. Az előrejelzések szerint hamarosan változni fog a helyzet abból a szempontból, hogy a nagyvállalatok székhelyeinek földrajzi elhelyezkedése a fejlett országokból a fejlődő országokba tolódik a közeljövőben.

nagyvállalat: évi 1 000 000 000 USD-nál magasabb bevételt realizáló gazdasági csoport

Ez azt jelzi, hogy a gazdaságot irányító nagyvállalatok az utóbbi időben kezdtek el reagálni az embertömegek és a társadalmi dinamizmus áthelyeződésére.

A jelenleg domináns formális gazdasági rendszer az előző század fejlett országaiban alakult ki, az akkori kor kihívásaira és adottságaira reagálva. Ezt jól demnstrálja, hogy a 150 európai nagyvállalatból 64-et 1900 előtt alapítottak. (MGI The Shifting Global Business Landscape)

2014-ben 8000 nagyvállalatot tartott számon a McKinsey Global Institute, ezek termelték az adott évben a globális GDP 90%-át, 57 trillió dollár bevételt. Eme 8000 vállalatnak 73%-a a fejlett országok (DC) területén tartja közponját; ezek között is 20 városban van 2670 székhelye. A 8000 vállalatnak csupán 10%-a van állami tulajdonban, a többit a földrajzilag kevésbé kötött magán-szektor birtokolja.

Ez azt jelenti, hogy a világon összesen realizált GDP-nek jelentős hányada minimális földrajzi területen összpontosul, és egyáltalán nincsen összefüggésben a valós, tömeges emberi munkaerőt igénylő termelést végző helyekkel.

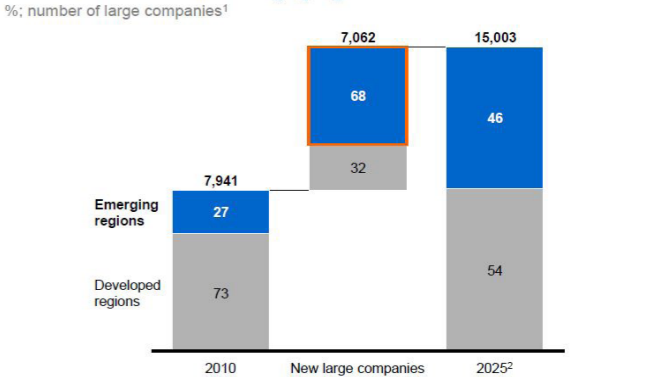
Az aránytalanságot jól mutatja, hogy 4000 nagyvállalat központja, melyek összesen a globális GDP 60%-át realizálják, az USA-beli, kanadai és nyugat-európai központtal rendelkezik-ezen országok azonban a világ népességének csupán 11%-át adják. A General Electrics a világ energiaigényének 25%-át szolgáltatja.

A nem túl távoli jövőben a nagyvállalatok központjai a gyorsan urbanizálódó területekre tolnak el, Kínába, Indiába és Latin-Amerikába. Itt a népesedés és urbanizáció megfelelő társadalmi fluktuációt, olcsó munkaerőt és nagy „merítést” tesz lehetővé, illetve az országok irányító hatalmai jól felfogott érdekük szerint (munkahelyteremtés, GDP realizálás stb) és pozíciójuknál fogva képesek hatalmi eszközeikkel megfelelő környezetet biztosítani vállalkozások működtetésére.

2050-ig további 7000 nagyvállalat létrejöttével számol a McKinsey Global Institute, akkor 15 000 óriás vezet majd a világ gazdaságát, és a globális GDP mai értékkel számolva 130%-os növekedést mutat majd. Az új óriások 40%-át a becslések szerint Kína jegyzi majd. A mostani óriások relatív jelentősége

Átlagosan az új óriások 68%-a várhatóan fejlődő régiókban fog működni 2025-ig.

Of the 7,000 new large companies that are expected to develop by 2025, seven out of ten will be in emerging regions

¹ Companies with \$1 billion or more in revenue in 2010 or closest available year, captured at headquarters location.
² Projections for 2025 are based on city GDP forecasts (see technical appendix for methodology).
SOURCE: MGI CompanyScope; McKinsey Global Institute analysis

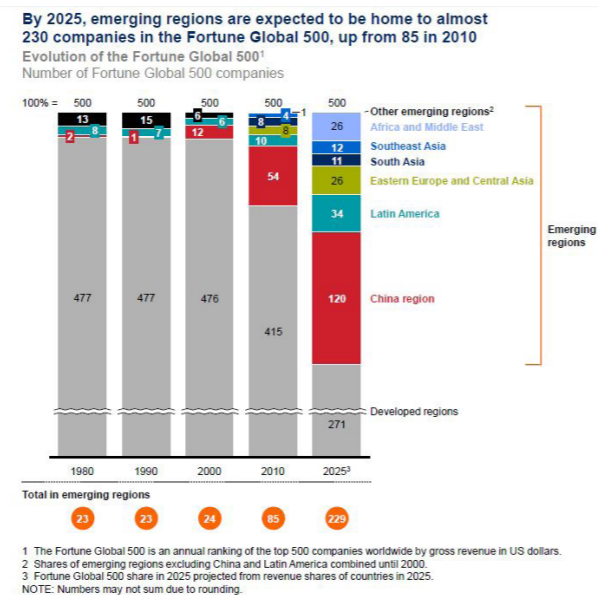
Miért jelentős ez a kutatás szempontjából?

A nagyvállalatok székhelyeinek több szempontból is nagy a jelentősége. Egyrészt abban az országban adózik, ahol be van jegyezve, az ottani hatóságok sokkal több szociális irányú kötelezettséget róhatnak rájuk. Ezen túl teljesen más típusú alkalmazotti helyzetet generálnak, mint ami a kihelyezett termelőegységekben jelen van, és vonzó hatással vannak a kisebb, helyi vállalkozásokra is; az olyan kiegészítő szolgáltatásokat is felpörgetik, amik a vállalat működését teszik lehetővé, illetve nagyobb infrastrukturális beruházásokra is hajlandóak a reprezentációs igény miatt. Ez a város vonzerejét növeli, ami várhatóan tovább erősíti az odaköltözést.

A másik jelenség, ami elválaszthatatlanul összefonja a (jelentős) városokat a vállalati szférával az az, hogy különböző termékek/ szolgáltatások áramlása és üzemeltetése alapján hatalmas globális kapcsolatrendszereket lehet leírni, melyek csomópontjaiban az adott kört kiszolgáló/generáló vállalatok, és az őket fenntartó városok állnak. Minél több ilyen globális hálózathoz kapcsolódik egy város, annál megkerülhetetlenebb a gazdasági életben, és annál nagyobb a stratégiai jelentősége, ami további szerepkörök megjelenését generálja.

Minél globálisabb egy vállalat érdekszférája, minél összetettebb a tevékenysége, annál nagyobb szüksége van a központjának sűrű, változatos erőforrásokban gazdag városi közegre a profitnöveléshez és a tevékenységének koordinálásához. (Saskia Sassen 2010)

Napjainkban tehát párhuzamosan zajlik a városodás és jelentős gazdasági súlypontok létrehozása a fejlődő országok területén. A mindenkori városba költözési hullámok egyik megindítója a városi és vidéki élet között kialakult gazdasági egyenlőtlenség, ami a jelen korban paradox módon nem oldódik fel az emberek városba költözésével. A már létező urbánus rendszerek nincsenek felkészülve ilyen mértékű embertömeg felszívására és kiszolgálására, de még mindig jobb lehetőségeket biztosítanak (vagy csak ígérnek?) az oda költözőknek, mint a vidéki élet. Hatalmas életszínvonalbeli különbség alakul ki a gazdag és a szegény városban élők, a városban és a vidéken élők között is.

a fejlődő országokban lévő nagyvállalati székhelyek számának alakulása 1980-2025 között (MGI)

POLITIKAI-TÁRSADALMI REAKCIÓ

A városba vándorlási jelenség a huszadik században erősödött fel a fejlődő országokban, a jelenlegi tendenciák és az új gazdasági lehetőségek következtében ez várhatóan nem fog enyhülni. Mivel a politikai, szabályozási és pénzügyi helyzet már évtizedek óta nem teszi lehetővé az ilyen nagy ütemű lakásépítést és városfejlesztést, a városba érkező tömegek kénytelenek informális településeket létrehozni, hogy a lehetőségek közelében maradhasanak. Amennyiben nem tudnak (vagy esetleg nem is akarnak) a formális gazdasághoz csatlakozni, informálisan, alulról szerveződő módon teremtik meg a megélhetési feltételeiket, ami számos komparatív előnnyel bír a formális gazdasági rendszerhez képest. Ilyen a bürokratikus rendszer és a szabályozások/megkötések tökéletes hiánya, az azonnali reagálóképesség a változó igényekre. Egy informális rendszeren belül nem kell megküzdeni a nem releváns vagy korlátozó szabályozásokkal, ellenben nincs is védőháló és szervezett érdekképviselet. Belegondolva azonban az igazán szegény emberek helyzetébe, nem érdekképviseletre van szükségük, hanem munkára, amely megélhetést biztosít nekik.

2025-re 1,6 milliárdra, 2030-ra csaknem 2 milliárdra becsülik az informális település-(rész)eken élők számát a világon. Ez a globális városi lakosság csaknem harmada. (MGI, WPUP)

Az egyre gyarapodó informális települések jelenségével az 1970-es, '80-as években kezdtek el foglalkozni nagy jelentőséggel és befolyással bíró nemzetközi szervek. Az ENSZ emberi lakhatási körülményekkel foglalkozó divízióját 1978-ban alapították Vancouverben (UN – Habitat).

Habár 1987-es évet a Hontalanok évének nyilvánították, a két konferencia ellenére nem történt érdembeli változás. Az 1998-as fukuokai konferencia leirata (*The Informal City – Arif Hasan*) az elsők között van, ami az informális települést nem csak fizikai környezetként értelmezi, hanem beszél a benne működő és a kész várossal összefonódó informális gazdaságról és alulról induló társadalmi szerveződésről is, melybe beletartoznak iskolák, infrastruktúrabővítés, kereskedelem és manufaktúrális ipar kialakulása.

Ezek a kezdetleges rendszerek azóta folyamatosan szerveződnek és működnek, elválaszthatatlan összefonódásban élnek azzal az erőforrással, amire települtek, és ez az erőforrás az esetek döntő többségében egy város. Általános jelenség Indiában és Dél-Amerikában, hogy a történeti várost kiszolgáló tevékenységeket (szemétszállítás, takarítás, tb) az informális településrész lakói végzik, de az egyre jobban specializálódó, belső manufaktúráik révén ők termelik a felhasznált árucikkek (textilek, fazekas áruk, stb.) jelentős részét is.

Ezek a települések szükségszerűen a globális Délen alakulnak ki, hiszen az éghajlat itt teszi lehetővé a komoly infrastruktúra nélküli életet.

A hasznos, valódi segítséget nyújtó kezdeményezések sokszor mikrobeavatkozásokban mutatkoznak meg, ami az informális társadalmi réteg önszervező folyamatait irányítgatva kicsit magasabb rendezettség irányába. Jó példa erre az *Urban Think Tank* tevékenysége Caracasban. Alfredo Billenbourg úgy fogalmazta meg, hogy a jelenlétük számít a legfontosabb tevékenységüknek az emberek körében.

„Informális település” alatt nem slum-ot és nem illegális települést értünk, jóllehet sokszor átfedésben vannak egymással ezek a fogalmak. Az informális az építkezés, városgyarapodás azon módját jelöli, amikor nem szabályozási terveknek megfelelően, átgondolt vagy meghatározott rendszer alapján alakul ki egy település/településrész. Ez a kezdetekben többnyire valójában illegális építést és területfoglalást jelent, de gyakran ezek egy idő után elfogadásra kerülnek közigazgatási oldalról (lásd később az egyiptomi legalizálási módszereket); ettől a települést továbbra is informálisnak tekintjük az épületek minősége, az utcák közterek állapota és létrejöttének módja miatt. Kizárólag a 20. század elejétől napjainkig tartó időszakról beszélünk, előtte ezt problémás lenne elkülöníteni az egyébként teljesen más ütemű és természetes városfejlődéstől.

POLITIKAI HATALOM

Azokban az országokban, ahol az urbanizációs folyamatok koncentrálnak, az államapparátus általában látszatköztársaságok, katonai diktatúrák formájában van jelen.

Cidade de Deus

Ezen rendszerek szociális érzékenysége történelmi adatokra támaszkodva is erősen megkérdőjelezhető, és az elmúlt egy-két évtized során kevés példát láttunk arra, hogy hatékony, jó, vagy akár csak elfogadható megoldásokat találtak volna a nagy városaik problémáira.

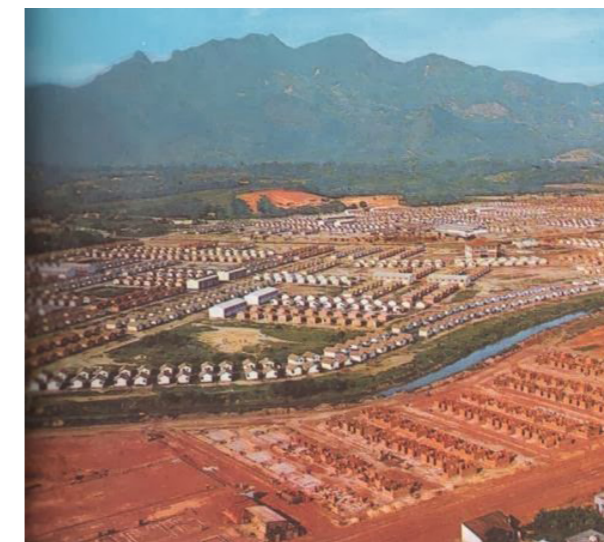
A leggyorsabb, rövid távú beavatkozások közé tartozik a vezetékes víz és áram biztosítása az informális területeken a legalapvetőbb feltételek biztosítására, de sokszor csak szemet hunynak afelett, hogy illegálisan csatlakoznak a kiépített városi hálózatokra teljesen informális településrészek.

Erre láthatunk példát Egyiptom jelentős területén, ahol a lakosság 97,05-99%-a eléri a vezetékes vizet (SPI, World Factbook), miközben csak Kairó teljes lakosságának 62%-a informális településrészekben él, ami a teljes egyiptomi lakosság mintegy 10%-a; az elektromos áram esetében sem a hozzáféréssel, hanem a szolgáltatás minőségével vannak problémák (SPI). Indiában szintúgy szemet huny a kormány afelett, hogy az összes informális településbe illegálisan vezetik be az áramot és a vizet.

A nagyobb léptékű, szélsőséges megközelítés hatalmi oldalról a TERVEZETT VÁROSOK létrehozása, melyeknek közös jellemzője, hogy az építető/befektető maga az állam, vagy annak támogatását élvezzi.

A gazdasági céllal, egy-egy vállalat által létrehozott városok nagyon speciálisan a vállalat és a benne dolgozók kiszolgálására épülnek (Tinghir, Marokkó- bányaváros) és pontosan meghatározott feladatkörrel és belső rendszerrel működnek. Ezekkel nem foglalkozunk a dolgozatban, mert nem igazak rájuk azok a társadalmi és politikai hatások, amikre vizsgálatunkat alapozzuk.

Tervezett új fővárosok akkor jönnek létre (Brazíliaváros, Islamabad), amikor egy ország a politikai-gazdasági vezetését áthelyezi reprezentációs célból, vagy mert kinövi az addigi központ által szabott kereteket. A kis léptékű, szociális indíttatású városépítés lehet egy telep létrehozása azzal a céllal, hogy egy településrész lakóit jobb körülmények közé költöztessék, vagy a hatalom számára előnyösebb helyen, ellenőrizhető körülmények között tartsák. Példa erre Rióban az Isten Városa (Cidade de Deus) létrehozása 1960-ban, amely ma is több, mint 30 000 embernek ad otthont. A kormányzat célja ezzel a beruházással az volt, hogy a favelákat távol tartsák a városközponttól, és megakadályozzák a szegény tömegek jelenlétét a városi életben.

Cidade de Deus was built in 1960 by the government of the then state of Guanabara Carlos Lacerda, as part of the slum's removal policy of other areas of the city.

Very diferente from all other slums from Rio de Janeiro, Cidade de Deus is not placed in a hill, is a flat slum. That way, from the outside, the viewer cannot see the real size and scale of the slum, and it also doesn't look like a typical Brazilian slum.

With a population of around 38,000 inhabitants, Cidade de Deus presents social indicators among the most critical in Rio de Janeiro, although situated in the neighborhood of upscale neighborhoods of the city: Barra da Tijuca and Freguesia.

In 2002, the success of the film City of God placed at the neighborhood reinforced the stigma of a violent and dangerous community, what keep supporting a wave of prejudice and discrimination.

On the other hand, in its history since the 1980s, emerged in the district various associations of habitants, groups of samba, sporting clubs, theater companies, magazines, film clubs, active churches, dance groups and the black movement. Since 2003, after a wave of violence and many assaults various processes joined to build new conditions of organization and coordination with a view to transforming the reality of Cidade de Deus. Only after 6 years, in 2009, the community has come to be served by two UPP (Pacifying Police Unit).

On March 20, 2011 the Cidade de Deus received a distinguished visit, the US President Barack Obama, accompanied by state governor Sergio Cabral and Mayor of the city of Rio de Janeiro, Eduardo Paes, which made the neighborhood worldwide known. Barack Obama played football with some children and watched the fast dance performances, capoeira, graffiti and football.

(Thamiris Fraga, Rio de Janeiro, 2015)

Egészen más megközelítéssel és más léptékű célok alapján jönnek létre azok a települések, amelyeket teljesen önellátónak álmodnak meg a tervezők. Valószínűleg ezek az új városok néznek szembe a legnagyobb kihívással, hogy magukba tudják vonzani azt a kritikus tömeget és munkahelyteremtő vállalkozói réteget, akik megalapozzák a város működését, és vonzóvá, élhetővé teszik azt az emberek számára. Ezt a kihívást a korábbi tapasztalatok ellenére (XX. sz-i Európai városépítések, új városok) is gyakran alábecsülni látszanak az országok vezetői, és meglehetősen sok példát látunk arra, hogy a népesedési problémákat ilyen módon akarják kezelni (példa: Ciudad Satélite, Mexikó; Egyiptom városépítési hulláma a hetvenes évektől, ami egyedülállóan nagy volumenű a világon).

Mivel az előzőekkel ellentétben itt nincsen megnevezhető, konkrét társadalmi célcsoport, jól körülírható gazdasági tevékenység, ami kontextusból függetlenül is működik illetve motiválva/kényszerítve van a beköltözésre, többnyire adókedvezményekkel és egyéb, betelepítést segítő programokkal akarják megindítani a beköltözést. Ennek a sikeressége viszont nagyban függ az új város elhelyezkedésétől, szükségességétől és attól, hogy a célközönség mennyire tud azonosulni az épített környezettel és a felkínált lehetőségekkel.

Egyik oka lehet a nem jó igényekre alapozott tervezésnek, hogy a tervezett városok gyakran magukon hordanak egy komoly politikai üzenetet az építést támogató kormányzat részéről, kifejezve azt az ideális állapotot, amit a vezető közvetíteni akar a külvilág felé.

A fővárosoknál ez jellemzően megjelenik, de ott a hatalmi központ vonzása miatt könnyebben beindul a gazdasági élet is, ami munkahelyteremtéssel vonzza az embereket. Ez a szándék azonban nem főváros típusú új városoknál is sokszor jobban befolyásolja a tervezést, mint a valós igények és adottságok feltérképezése (pl Brazília városépítési törekvései az 1950-es években konkrét leképezése volt a politikai törekvéseknek, európai ideáltervek alapján építkeztek/ Goiânia, Brazília;). Ekkor szokott bekövetkezni az, hogy elméleti ideáltervek alapján készülnek el tervek, gyakran a klímát, természeti adottságokat és a célközönség igényeit figyelmen kívül hagyva, de legalábbis háttérbe szorítva.

Amennyiben emiatt, vagy más okokból kifolyólag nem sikerül a fontos paramétereket jól eltalálni már a tervezés fázisában, akkor szellemvárosok jönnek létre, amik nem érik el a kitűzött lakosságszámot, és nemhogy nem kezdik kitermelni a bekerülési költségüket, fenntartásuk hosszú távon is nagy költségeket ró az államra.

ÁLTALÁNOS tervezett	ERŐSÉG	GYENGESÉG	LEHETŐSÉG	VESZÉLY
HATALOM	közintézmények közbiztonság kiepített infrastruktúra hivatalos keretek, ellenőrizhető ha működik-bevételi forrás státuszszimbólum állékonyabb szerkezet	hatalmas kiadás (megépítés, fenntartás) standardok betartása nem lehet elég alapos az analízis nem képes alkalmazkodni az új igényekhez nincs előtörténete, sztorija erőforrás hiánya tapasztalati út hiánya/ ember hiányzik belőle merek rendszer	befektetőknek helyet biztosít jól irányítva a gazdaságot képes beindítani vállalható nemzetközileg politikai siker, ha működik termelő, polgári réteg kialakulása globális városodás	tervek megvalósulása nem biztosított elavulttá válik, mire megvalósul befektetők kihátrálnak belőle nagy kockázat nem a tervek szerint vagy rossz tervek szerinti megvalósulás költségek változnak építés közben
TÁRSADALOM	biztonság keretek megléte új, modern különböző juttatások kisebbségi sűrűség infrastruktúra- min. standard közterek, tervezett zöldterületek	nincs mihez kapcsolódni idegen közeg/ idegen emberek igényekhez nem alkalmazkodnak sokszor élhetetlen bürokrácia útvesztői tőke/szerződés szükséges a beköltözéshez formalitás miatt korlátozott lehetőségek előtörténet hiánya nincs "nyitottság"	tervezett életforma követése társadalmi felemelkedés lehetősége kormányzati támogatások/pályázatok egzisztencia megteremtése	nincs munka nincs megfelelő életér eladósodás lekötöttség nem képesek új lehetőségek után menni

ÁLTALÁNOS informális	ERŐSSÉG	GYENGESEÉG	LEHETŐSÉG	VESZÉLY
	olcsó, kényelmes embertömegek elhelyezése megoldott minimális segítség kell csak	olcsón kell szolgálatni az áramot, vizet nincs adó higiéniai feltételek rosszak fekete gazdaság, korrupció tere egészségügyi ellátást képtelen biztosítani	sok, olcsó munka-/lehetőség jó módszerekkel a gazdaság formalizálásának lehetőségére	ponos adatok hiánya összetartó, ellenálló közösségek rendezett területekre benyomul járvány, tűz, bandaháborúk.... túl sokan költöznek be
HATALOM	önszerveződő lakarati lehetőség társasági, közösségi élet erőforrás közelsége mintaélet, van mit követni államapparátus megkerülésének lehetősége alkalmazkodóképesség adaptív	zsúfolt, szűk utcák rossz higiéniai körülmények szegénység belső bünszervezetekkel való kapcsolatok nincsen szociális védőháló intézmények hiánya közoktatás hiánya néhol csatornázás hiánya	bizonyos területek legalizálására van mód mintaéletmód, amit követni életmód kialakítása maga körül	járvány, tűz.... omlásveszély állami parancsra bármikor lebonthatják belső bünszervezetekkel való kapcsolat hatalom rossz kézbe kerülhet kártevők elszaporodása
TÁRSADALOM				

II. A MEDITERRÁN TÉRSÉG ARAB ORSZÁGAI

A következő fejezetekben részletesebben a mediterrán térség arab országaival foglalkozunk, aminek több oka is van. Az egyik, hogy a fejlődő világnak ez egy speciális szelete, ahol homogén kulturális és klimatikus közegben több ország van jelen különálló kormányzatokkal és gazdasági jellemzőkkel. A másik ok, hogy ez a térség a történelem során jelentős kölcsönhatásban állt Európával.

A gazdasági összefonódás még az iszlám megjelenése előtt kezdődött, a Római Birodalom éléstára Egyiptom volt, a Távols-Kelet felé vezető kereskedelmi utak a kisázsiai területeken haladtak át; a levantei kereskedelmen keresztül érkező javak pedig az északi Hansa-városok útvonalát is bejárták. Politikailag az iszlám elterjedése után lett jelentős tényező a térség, a hódítások és következményeik évszázadokig fontos elemek voltak az európai királyságok politikájának. Míg a kereszties hadjáratok és a rekonkvizta során feloldhatatlan politikai érdekellentétek feszültek egymásnak, az európai kultúra alapköveit jelentő alkotások közül rengeteg csak az arab fordításokon keresztül jutott vissza az öreg kontinensre.

Az európai nagyhatalmak 20.századi gyarmatosításának lenyomata máig jelen van a térségen; Egyiptom 1882-1952-ig brit befolyás alatt állt, Líbia nagy része olasz, a többi ország pedig francia protekturátus volt az ötvenes évekig. Az ez idő alatt végrehajtott infrastrukturális fejlesztések szükségszerűen magukon hordozzák az európai befolyást.

Az arab világ hatása Európára tetten érhető a mór építészetben, de több városban most is jelentős arab népesség él. Marseille lakosságának harmada muszlim, nagy részük egy közösségbe tömörülve él; Rotterdamban a lakosság több, mint 25%-a szintén muszlim, és a Római Mecset a legnagyobb a nyugati világban. A politikai és gazdasági érdekek változnak, de nem lehet figyelmen kívül hagyni a két kultúra egymásra hatását a 21. században sem.

Alhambra, Granada

JELLENLEGI POLITIKAI-GAZDASÁGI VISZONYOK

ALGÉRIA

1962-ben, hosszú és kegyetlen függetlenségi háború után szakadt el Franciaországtól, a II. világháborúban stratégiai jelentősége volt a francia erők számára („Szabad Franciaország”). A függetlenség elérése után az államszocializmus és az arab nacionalizmus jegyeit is magán hordó politika vált irányadóvá, az iszlám államvallás lett. A több mint egymillió francia lakosság nagyrésze az 1960-as években hagyta el Algériát. 1989-ben eltörölték a korábbi kormánypárt egyeduralmát s bevezették a többpártrendszert. Az államfő csak muszlim lehet, egyben ő a fegyveres erők főparancsnoka és a Legfelsőbb Bíróság elnöke is, továbbá ő nevezi ki kormánya tagjait. 1991-től majdnem egy évtizedig példátlanul véres polgárháború dúlt az országban. 2000-től kezdve az olajbevételek jelentősen hozzájárultak a gazdaság növekedéséhez, Algéria egyre fontosabb szerepet játszik Európa szénhidrogén-ellátásában, ennek egyik stációja az országot Olaszországgal összekötő gázvezeték.

EGYIPTOM

A következő rész részletesen foglalkozik Egyiptom történetével, lásd ott. Gazdaságának 12%-át a turizmus teszi ki, de jelentős a mezőgazdaságban dolgozók aránya is (29%). Egyiptom gazdaságának meghatározó ágazatai a mezőgazdaság, a kőolaj-export, a turizmus és a média. Több mint 5 millió egyiptomi dolgozik külföldön. Egyiptom legfontosabb külkereskedelmi partnere az Európai Unió, külkereskedelmi forgalmának 45%-t az Unió országaival bonyolítja le. A turizmus az egyiptomi gazdaság egyik meghatározó ágazata, a GDP 30%-át adja. 2007-ben a beutazó turisták száma meghaladta a 11 milliót (mfa.gov.hu), míg 2015 nyarán havonta csak pár száz külföldi érkezett.

TUNÉZIA

Francia protektorátus volt 1956-ig, utána az országot elnök irányítja, aki szekularizálja az államigazgatást és az oktatást. Leváltása után a következő elnök nyugatbarát diktatorikus hatalommal a kezében kormányoz. A 2011-es forradalom során megfosztották a hatalomtól, azóta az ország államformája köztársaság.

LIBANON

1926-ban Franciaország létrehozta a Független Libanoni Köztársaságot, de Szíria folyamatos felügyelete alatt állt (népszövetségi mandátum). Az 1970-es évekig a térség egyik leggazdagabb, legfejlettebb államának gazdasági fejlődését az 1975-től zajló sorozatos polgárháborúk, megszállások visszavetették és nagyarányú kivándorlást indítottak el. A kilencvenes években megkezdődött az ország helyreállítása, jelentős külföldi támogatásokkal. A függetlenség elnyerése után kialakult hatalommegosztást vezették be, amely szerint az államelnöki tisztséget minden esetben maronita keresztény, a miniszterelnököt szunnita muzulmán, míg a parlament elnökének tisztét síita muzulmán vallású személy tölti be.

MAROKKÓ ÉS JORDÁNIA

Marokkó és Jordánia kivételt képeznek a térségben, e kettő ország államformája monarchia, a hatalom a királyok kezében összpontosul. Ez az a két ország, ahol a 2011-es Arab Tavasz idején csak békés tüntetések voltak, és mind Marokkó, mind Jordánia uralkodója társadalmi/politikai engedményekkel meg tudta előzni a forradalom kibontakozását. Mindkét ország bevételének jelentős részét képezi a turizmus, illetve Jordánia jelenleg az egyetlen stabil pont a Közel-Keleten.

LÍBIA

1951-ben királyságként válik önálló állammá. 1954-ben fedezik fel az olajat az országban, mely az elit gyors meggazdagodásához vezet, a gazdaság rohamtempóban nő az olajbevételeknek köszönhetően. 1969-ben az akkor 25 éves Khadafi katonai puccsal átveszi a hatalmat, arab szocializmusra emlékeztető, nyugatellenes politikát folytat. 1970-től atomfegyver kifejlesztésére törekszik az ország, nem fogadják el a Camp David-i békét Izraellel, míg 1992-ben az ENSZ olajembargó alá helyezi Líbiát. Ez komoly károkat okoz a gazdaságban, ezért 2003-ban az atomprogram feladásáért cserébe felemelik az embargót, ami hirtelen gazdasági növekedést generál. A 2011-es forradalom óta polgárháború dúl az országban, jelenleg két részre szakadt, ami két külön kormánnyal működik.

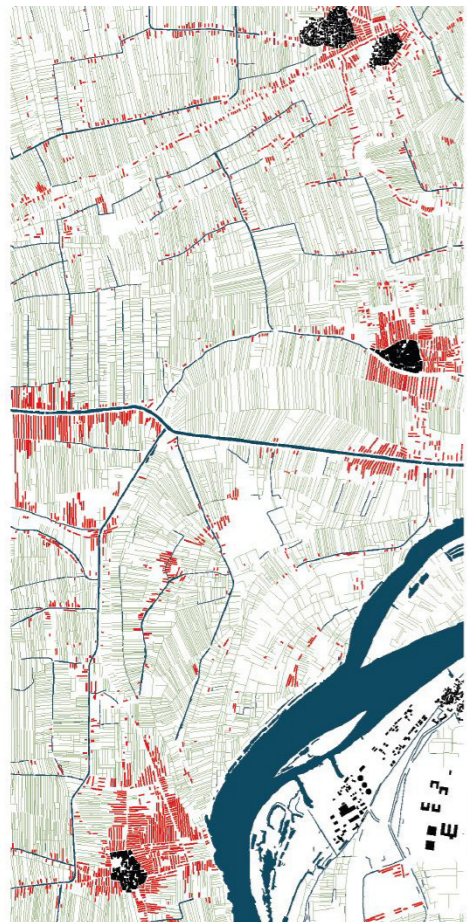
Annak ellenére, hogy a globális gazdaságban egyre nagyobb szerepet kapnak a fejlődő országok, nem találtunk előrejelzést arra, hogy ez a vizsgált területre is igaz lenne. A folyamatos polgárháborúk és a megbízhatatlan politikai rendszer nem teremt megfelelő közeget a beruházásoknak, a turizmusból származó bevételek is jelentősen csökkentek az utóbbi évek eseményei miatt; így a jelenlegi tendenciák alapján nem lehet arra számítani, hogy a nagyvállalati szféra és az azzal együtt járó beruházások megjelenjenek a közeljövőben.

INFORMÁLIS ÉS TERVEZETT VÁROSOK EGYIPTOM

Az informális településforma jelen van mindegyik vizsgált országban. A jelenség Egyiptomban a legelterjedtebb, ahol jelentős népességrobbanás ment végbe az 1950-es évektől kezdve. A különböző gazdaságpolitikai döntések a termőföldek felaprózódásával jártak, és az informális (és ez esetben kifejezetten illegális) termőföldre történő építkezés az ország egész területén jelen van.

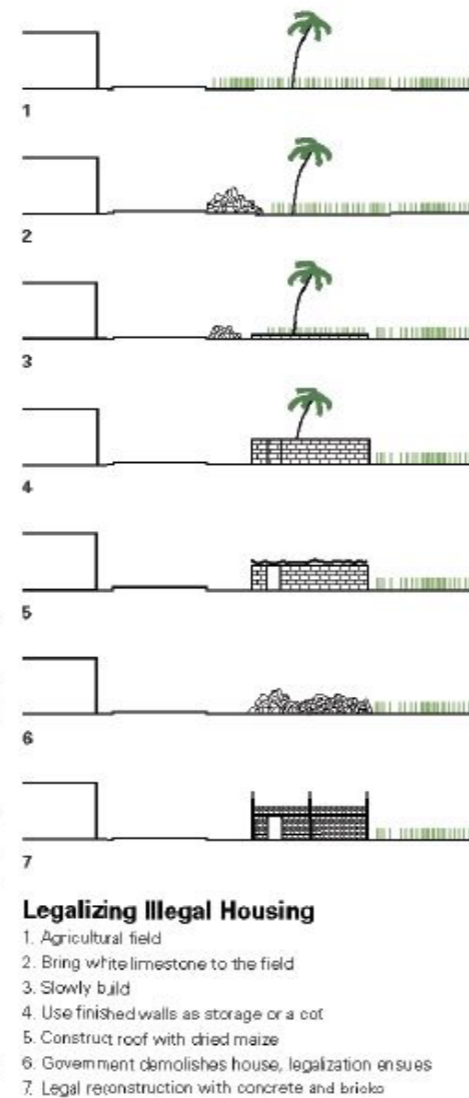
Ez azért jelent különösen súlyos problémát Egyiptomnak, mert mezőgazdasági területeit csak nagy erőforrások befektetése árán, hosszú idő alatt tudja növelni a sivatag termővé fordításával, míg az informális épületek gomba módjára szaporodnak az amúgy is kevés mezőgazdasági területen.

Assyut körzetében az informális építés miatt elvesztett termőterület pirossal jelölve
Studio Basel- The Nile Valley, 2006)

A vidéki informális építők leleményes módját találták fel a házépítés legalizálásának: először építenek egy ideiglenes házikót a kiszemelt területre, amiben állatokat tartanak; amikor a hivatal tudomást szerez erről, törvénytelennek ítéli és lebontatja, majd egy hosszadalmas kérvényezés és ügyintézés során bebizonyítják az építők, hogy szükségük van az adott helyen egy épületre a családjuk megélhetésének biztosításához. A hatóságok egy idő után elfogadják a kérvényt és kiadják a szükséges engedélyeket. (Studio Basel- The Nile Valley, 2006)

A felső-egyiptomi városokban és falvakban nincsenek befejezett épületek, mindegyik tetején ott áll a pillérváz a következő szint felhúzásához.

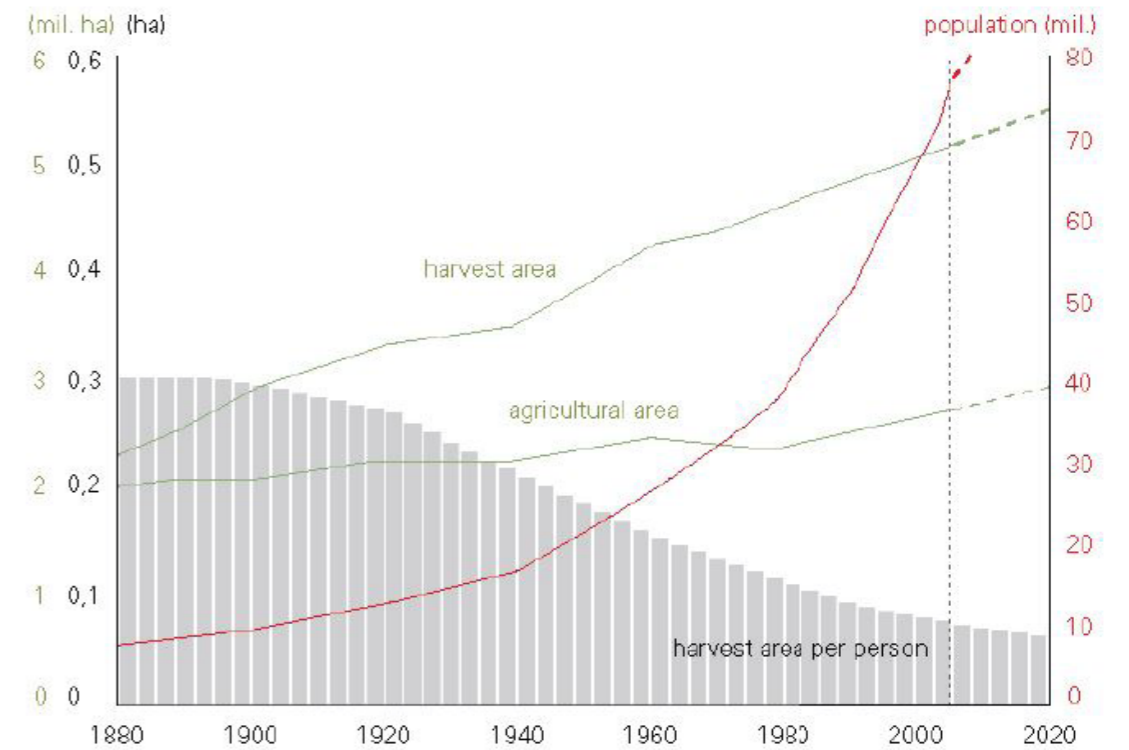

Legalizing Illegal Housing

Új-Gurna, 2015 március DD

az egy főre jutó termőterület csökkenése és a népességnövekedés
forrás: Studio Basel- Nile Valley, 2006

Az első tervezett városok a Szezi-csatorna kereskedelmi forgalma által támasztott igények kielégítésére épültek fel: Ismailiya (1863), Port Said (1859) és Suez középvárossá bővítése. Ezekben a városokban adott volt az a tevékenységi kör, ami fenntartotta a gazdaságukat és a lakosságot, és stratégiai helyzetük biztosította a fejlődésüket szolgáló befektetéseket.

Az első, még nem túlnépesedés által motivált kezdeményezés tervezett város építésére a Nílus-völgy vonzáskörzetében, az ötvenes években zajlott Felső-Egyiptomban, ami szociális jellegét tekintve egyedülálló Egyiptom eddigi programjait tekintve. A Ministry of Antiquities (Antikvitások Minisztériuma) megbízta az akkor már gyakorló építésszt, Hassan Fathyt egy modellváros megtervezésével. A politikai cél az volt, hogy a közvetlenül a Királyok Völgye mellett elterülő Gournából a sírrablással foglalkozó családokat eltelepítések egy távolabbi helyre, ezzel elősegítve a kincsek védelmét. Hassan Fathy komoly tanulmányokat és kutatásokat végzett, a felső-egyiptomi és núbiai építészeti és városépítési hagyományokat a modernnel ötvözve tervezte meg a települést. Komplex társadalmi és fenntartási programot is adott hozzá, amelyben megtanította az embereknek a házak felépítését, a vályogtéglák készítését és a későbbi karbantartási munkálatokat.

A projekt végül kudarcba fulladt, a tervezett településnek az ötvenes években csupán körülbelül a 10%-a épült fel, érdektelenség miatt leállították a projektet, azóta pedig szinte teljesen elpusztult; informális város épült a helyére.

A projekt állami finanszírozásból indult, az emberek bevonását is szükségessé tette, de félreismerték az ott élő emberek igényeit. Talán ez volt az első 20. sz-i momentuma annak, hogy milyen könnyen elkerüli egymást a tervezői, befektetői szándék és a valós társadalmi igény.

1974-ben indította el Sadat elnök azt a politikát, ami az ország népesedési problémáinak megoldását sivatagba telepített, teljesen új, önálló gazdasági egységként működő tervezett városok építésével szándékozik megoldani. Ezután Egyiptom szélsőségesen nagy volumenű projektekbe kezdett a sivatagi városok telepítésével, még az idővel egyértelművé váló sikertelenségük ellenére is. A figyelem középpontjába kerültek, és sok adat áll rendelkezésre a tervezett városairól.

A sikertelenséget nem az építkezések leállításával és a tervek radikális újragondolásával kezelték, hanem kisebb-nagyobb változtatásokkal ugyan, de ugyanazt az elvet vitték tovább az elmúlt negyven év során. Ahogy 1990-ben, 15 évvel a projekt indítása után -és számos kudarcra gazdagodva - az új városok tervezéséért felelős hivatal (New Urban Communities Authority) munkatársa kijelentette: „Véghez kell vinnünk a terveinket. Nem várhatjuk meg, hogy lássuk, jönnek-e az emberek. Jönni fognak.” (We have to complete our plans. We cannot look to see if people come or not. They will come.) (SIMS, 2014)

Ez idő alatt Kairó lakossága csaknem megduplázódott, és a növekedésnek jelentős részét az informális településrészek elburjánzása adja.

*Mubarak Housing Program, New Assyut, Egypt
forrás: Studio Basel, The Nile Valley*

MAROKKÓ

“Casablanca is a city of glaring social inequalities, where the rich live alongside the poor. It is a city of both high-rise towers and slums. It is a financial and business center as well as a center of misery, unemployment and so on.” (King Mohammed VI, Oct. 11, 2013)

A casablanca külterületein elterülő slum története 1920-ig nyúlik vissza, amikor egy nagy beruházás építőmunkásai ideiglenes települést állítottak fel a kikötő mellett. A ma ott élők számát nem lehet pontosan megállapítani, 700 000 és 1 000 000 közötti számról szólnak a becslések. (Caliez et al, 2010).

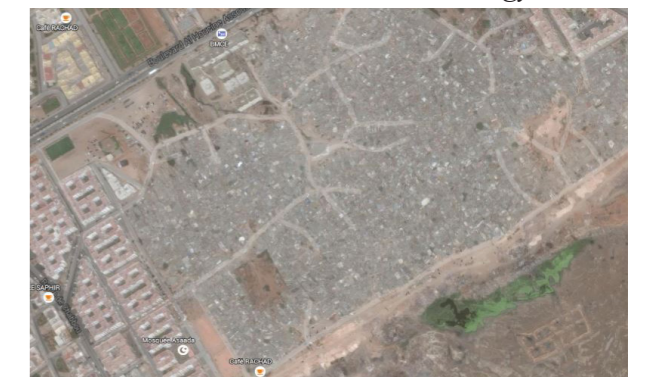
Az slum kifejezés francia megfelelője, a bidonville („konzervdoboz-város”) ebből az időből, casablancából származik.

A jelenség eszkalálódott, az 1960-as években több, mint egy millió odavándorló ember élt a területen, de jelentős részük nem akart hosszú távon maradni - legtöbbször hazaküldte a keresetét a vidéken élő családjának, és maga is vissza akart költözni, amint megfelelő munkahelyet talált otthon.

A település azóta többségében állandó lakhelyé változott, és a mostani ottélők legnagyobb félelme, hogy kitelepítésük esetén a legrosszabbnak ítélt lakhatási körülmények közé, egy sokemeletes szociális otthonba kerülnek.

Az informális település nagy része a városba vezető vasútvonal mentén helyezkedik el, ahol a vonatok zárt vagonokkal járnak, és nem állnak meg. A szegénységen túl, amit Egyiptomban láttunk, itt sokkal komolyabb társadalmi problémák vannak jelen: a '40-es, '50-es években a franciaellenes megmozdulások kiindulópontja volt, ami érthetően nem javította az itt lakók megítélését, azóta elburjánzott a drogkereskedelem, prostitúció, dzsihádisták szervezetek jelenléte, ami a városban élők szemében alapvetően megbélyegzi az itt élőket.

a vasút melletti slum egy szelete

II. A MEDITERRÁN TÉRSÉG ARAB ORSZÁGAI

A megemelkedett társadalmi feszültség miatt a kormány 2005-ben elindított egy programot az informális települések helyzetének javítására Marokkó 83 városában, első sorban a szegénység csökkentése a minimális életkörülmények biztosítása volt a cél. A slum-ban élőket alacsony költségvetésű szociális lakásokba akarták telepíteni, de világossá vált, hogy a casablancai legszegényebbek még ezt sem engedhetik meg maguknak.

A hatósági reakció Casablancában teljesen más, mint a laissez-faire politika, amit az esetek nagy részében Egyiptom folytat: itt körülzárták a településrészt, korlátozzák a bevándorlást, ezzel konfliktust, és állandó társadalmi feszültséget generálnak.

jelenet a Les chevaux de Dieu c. filmből (2012), amely a 2003-as madridi merénylet háttérét dolgozza fel; a robbantó vélhetően a casablancai slumból származott

Marokkóban nem jellemző a tervezett városok létrehozása, és a komoly szociális igény ellenére az International New Towns Institute adatbázisa alapján csupán 3 szociális célú településrész épült az 1980-as években, illetve kettő olyan, melynek célközönsége a középosztály volt. Agadir (1960-as évek) az egyedüli sikeres tervezett település, ami jelenleg 600 000 felfeltti lakosságszámmal bír az eredeti 54 000-es tervek ellenére.

Fent két ország példáját láttuk. A városodási és a népességnövekedési statisztikáik hasonlóak, de amint részletesebb vizsgálatokat teszünk, kevés általános jellemzőt lehet megállapítani, mindegyik eset egyedi. Egy biztos, a nagyon szegények kerülnek informális településre, a szociális projektek gyakran nem érik el őket, és csak tovább erősítik az addig is jelentős társadalmi szegregációt.

IV. KAIRO

MIÉRT PONT KAIRO?

Kairó remek példa mindkét várostípus bemutatására, mivel a 70-es évektől kezdve teljesen új városrészek tervei születnek meg és épülnek fel az állam vagy magánbefektetők megbízásából. Egyes részei pedig informális jelleggel bírnak, ahol nagy a népsűrűség és nem megfelelőek az életkörülmények az alsó társadalmi rétegek tagjainak sem.

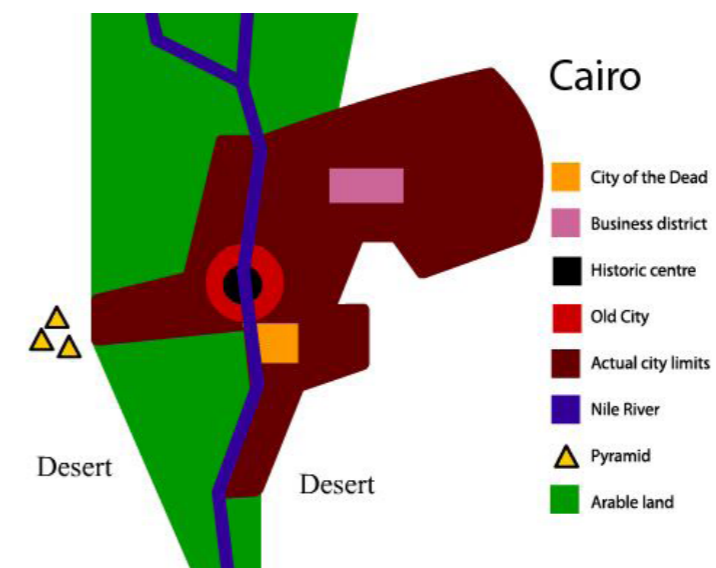
Egyiptom hatalmas területtel rendelkezik (1000 000 km²), de nagy része lakhatatlan, „használaton kívül” van. A Nílus mentén és egyes oázisokban képes a terület ellátni az embereket, vizet és más erőforrásokat biztosítani nekik. (Az ország területének mindössze 4%-a lakható)

A világ legnépesebb városai között szerepel Egyiptom fővárosa, Afrikában és a Közel-Keleten a legnépesebb város. Közigazgatási határokra belül területe 214 négyzetkilométer közelítőleg, míg Nagy Kairóé, ami a Kairót és a vele összenőtt területeket jelenti, 3435 négyzetkilométer. Lakosságszámáról szintén csak körülbelüli adatokat tudunk, 18 millióra becsülhető, agglomerációjával együtt pedig eléri a 25 millió főt. 1960 óta a lakosok száma megduplázódott, aminek egyik oka az informális települések robbanásszerű gyarapodásában keresendő.

Az egyik legsűrűbben lakott területként tartják számon, 380 fő/ha volt a népsűrűség 2002-es adatok szerint (~Séjourné), ekkor még megközelítőleg 15 millióan laktak Kairóban, de egy 1997-es adat szerint 172,7 fő/ha a terület népsűrűsége. (~C. Alander és el Batran) Ez a sűrűsödés több okból következett, egyrészt megkezdődött a városba áramlás, egyfeltebb, több munkalehetőséget kínáló életreményében, másrészt a lakosság száma is rohamosan nőtt a jobb egészségügyi ellátás és magasabb életszínvonal következtében.

A lakosság többségében az arabot beszéli, de a turizmus erős hatása miatt sokan beszélnek angolul és franciául. Az ott élők nagyrészt szunniták, de élnek koptok, görögök, libanoniak és más népcsoportok is.

Afrika, Európa és Ázsia metszéspontja a főváros, területi elhelyezkedése miatt és átkelőhely funkciója miatt kereskedelmi és katonai szempontból is kulcsfontosságú. A Muqattam hegy védelmében a termékeny Deltában terül szét a város, ami gazdaságilag kedvező az itt élőknek.

TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

Kairó a muszlim világ reprezentatív központja volt az évszázadok során. Itt élt a szultán az egész udvartartásával együtt.

A korai dinasztiák Memphiszben éltek, ami Kairótól 20 km-re délre volt. Kr. e. 1850 körül pedig megépítik az első csatornát a Nílus és a Vörös-tenger között.

Kr.e. VII. században az asszírok támadták meg Memphiszt, majd két évszázaddal később a perzsák rohanják le Ont, ami aztán elpusztul. A rómaiak megérkezésével stratégiaiailag jobb fekvésű helyre került át a központ. Kairó déli területén már ekkor létező első település, Babilon („On kapuja”) lett ez a centrum.

A kereszténység elterjedése formálta főleg azt, amit ma Ó-Kairónak hívunk. Sok óegyiptomi templomot romboltak le ennek következtében. A bizonytalan helyzetben mindig más és más központi várost alakítottak ki az éppen megszálló népcsoportok.

Az arabok kezdetben Észak-Afrika felé terjeszkedtek, kiindulópontja Fuszát volt, amit 641-ben a régi római erőd falai mellett kezdték kialakítani. Eddig az egyiptomiak többsége Miszr néven ismerte Kairót.

A következő évszázadban az Abbászidák foglalják el a térséget, ők „al-Aszkar”-nak (tábor) nevezik a központot, ami addig beépítetlen területen állt. Egy időre törökök bérlik a területet.

A X. században a meggyengült Abbászida kormányzótól megragadták az uralmat a Fátimidák, és 969-től 200 éven át tartott a dinasztiájuk. Újból fallal vették körül a várost, al-Qahito-nak (győzedelmes) nevezték, végül innen kapta nevét Kairó, és ez jelentette a modern város kezdetét is. Ebből a korból maradt fenn a legtöbb műemlék. Most el-Azhar negyednek hívják, ma az egyik legszegényebb rész. Érdekessége, hogy a jelentős-műemléki értékkel bíró- épületek egy 2,5 km hosszú úton, egymáshoz közel találhatók.

Állítólag a világ első működő egyetemével rendelkezik Kairó, amit mindig is a tudomány központjaként tartottak számon.

1171-ben védelmi központként létrejön a Citadella erődítmény, amellyel Szaladin helyreállítja a szunnita uralmat. A terület a következő időkben folyton más és más kézben van, amíg meg nem érkezik az oszmán sereg.

1517 januárjától 1914-ig az Oszmán Birodalom része lesz a térség. 1805-től már csak hivatalos formában vannak jelen, hivatalnokok képviselőként. A Szezi-csatorna miatt fontos kereskedelmi központtá válik, amit nem néznek jó szemmel a bitek és a franciák.

1869-ben pénzügyi csődbe kergetik az országot, ürügyet szolgáltatva ezzel Nagy-Britanniának a Szezi-csatorna feletti ellenőrzés megszerzéséhez és az 1882-es megszálláshoz. Muhammad Ali lesz az első, aki hivatalosan nem az Oszmán Birodalom helytartója, hanem a brit protektorátus irányítójaként vezeti az országot.

1922-től névlegesen, majd 1952-ben egy katonai hatalomátvétel következtében, a britek kiűzésével, független Egyiptom fővárosa lesz Kairó.

Ekkor köztársasággá nyilvánítják az országot, vezetője Nasszer, aki katonai diktatúrával irányít. 1970-ben Szadat lesz az elnök, aki Nyugat felé próbál jobban nyitni. Ő kezdi el a tervezett városok építését is. 1981-ben egy díszszemlén meggyilkolják, valószínűleg Izraelhez való békés hozzáállása miatt.

Utóda Hoszni Mubarak lesz, akit 2011-ben börtönöznek be a tüntetések okán. Életfogytiglani büntetésre ítélik, mert 800-900 ember kivégzéséért vonható felelősségre.

XIX-XX. században kezdődik meg igazán a városiasodás. Az ok a gazdasági és hatalmi központosság húzóereje lehet. A turizmus is felélénkül, európai és amerikai jómódúak téli üdülőhelyeket alakítanak ki a fővárosban, Alexandriában, Luxorban és más, akkor exkluzívnak tekintett helyeken. A lakosság azzal a céllal utazik Kairóba, hogy a városi élménye legyen és kikapcsolódjon. Felépül az első színház is, ami aztán leég és színház nélkül marad a város 20 évig.

INFRASTRUKTÚRA

Kairó központja 2 nagy egységből tevődik össze, egy modern és egy tradicionális részről. A tradicionális részben találhatóak inkább a műemléki épületek, az óvárosi rész, itt élnek a koptok (egyiptomi keresztények). A modern városrész üzleti negyedekből áll. Ide tartozik Garden City, Tahrir, az Opera negyedei és Zamalek - ahol követségi épületek állnak. A mai értelemben vett központja a Tahrir tér, ami közlekedési csomópont is. Ide terveztek egy mélygarázst, amit 1970 óta építenek.

A forgalom sűrű, zsúfolt és kíméletlen, alig van közlekedési lámpa. Nincsenek sávok felfestve, a körforgalom akár 8-10 sávossá is felduzzadhat. Az átláthatatlan városi hálóban tájékozódási pontokként szolgálhatnak a magasabb tornyok, a Nílus és a metróvonalak. Sugárutak, főutak és nagyon szűk mellékutak zsúfolásig tömve vannak emberrel, közlekedési dugóra mindig lehet számítani.

A tömegközlekedés alappillére a metró. Jelenleg csak két vonal üzemel, a 3. fogja összekötni a nyugati és a keleti városrészeket egymással, kitolva egészen a repülőtérig. Az 1-es és a 2-es vonal az É-D-i közlekedést segíti. Buszok, villamosok általában a Ramszesz pályaudvarról indulnak, ahonnan a vonatok is indulnak a különböző városokba, biztonsági okokból turistákat nem engednek fel minden járatra.

Vannak hagyományos értelemben vett taxik, amik nem túl drágák és vannak iránytaxik, amik meghatározott útvonalon közlekednek, de csak megtelt autóval indulnak el. Rövid távon sokan használják a tuktukokat, ami néhány személy számára kényelmes, sokan menet közben szállnak fel/le róluk.

Az informális részeken sok helyen csak burkolatlan út van, néhol áram sincs, ritkább esetben a csatorna is hiányzik. A házak jó része vakolatlan, így nem kell adót fizetniük, hiszen még nincsen készen a ház.

A Ring Roadot 1990-es években fejezték be, ami a városi forgalom elvezetésére és az informális telepek egy képzeletbeli fallal való lezárásaként épült. Az informális települések kevésbé jelentős részei nem kaptak fel- és lejárót, amit próbáltak legális módon pótolni, de nem tette lehetővé a kormány. A központi hatalom megszűnésével 2011-ben a negyed lakói közös erővel 3 lejárót építettek az otthonuk és a Ring Road összekötése céljából, mindössze pár hét leforgása alatt. Minden helybeli lakó segített, ahol tudott. Szaktudást, pénzt, munkaerőt, anyagot tettek hozzá. Az egész folyamat videóval rögzítették, majd később a kormányzóságon legalizálták ennek segítségével. A lejárók avatóünnepségén jelen volt az akkori kormányzó is, ami kiválóan mutatta az erős központi hatalom hiányát- korábban ez nemhogy elképzelhetetlen lett volna, de el sem kezdődhetett az építkezés (SIMS, 2009)

A tervezett városokban kompenzálni próbálják a Kairóban rosszul működő elemeket, ezért széles utakat építenek, nagy zöldterületeknek, parkoknak hagynak helyet. Ezek nem a remélt ideális hatást keltik, hanem elidegenítik a környezetet az emberektől, másrészt a klimatikus viszonyoknak sem felelnek meg: az egymástól távol álló épületek minden felülete felmelegszik, a sivatagban a zöldfelület fenntartása, fák növesztése el-képesztően energiaigényes feladat; így nem lesznek árnyékos utak, utcák. Ezeket a városrészeket tömegközlekedéssel nem lehet elérni, mert nincs vagy nagyon bonyolult és hiányos, általában egyetlen sivatagi autótűti köti össze őket Kairóval.

AZ ÁLLAM ÉS A LAKOSSÁG VISZONYA

Egyiptom 1922-től indul el a függetlenedés útján, először névleges formában, majd a gyakorlatban sem áll idegen nép megszállása alatt. 1952-től napjainkig egymást követően Nasszer, Szadat és Mubarak irányítja az országot. 1970-es évektől kezdődnek a városépítési programok, amit az Izraellel szemben vívott háborúk szakítanak néhol meg.

1974-ben Szadat jelenti be először a gazdaság fellendítésére szolgáló vízióit. Egy teljesen új politika kialakítására törekszik. Célja, hogy a külföldi tőke előtt megnyissa az ország kapuit, és a magántulajdon növelése és az egyéni gazdagodás lehetőségének megteremtése. Híres beszédében tesz egy sokféleképpen értelmezhető mondatot az ország térképének újrarajzolásáról és a sivatagi területekben rejlő lehetőségekről, aminek később súlyos következményei lesznek.

Először az építési tevékenység és a nagyszabású tervek a Szuezi-csatorna vidékének helyreállítására és fejlesztésére vonatkoznak, majd 1974-ben bejelentik a New Towns Program-ot. A háború pusztításaira és a népességnövekedésre reflektálva új városokat építene, ezért aztán 1974-ben létre is hozzák a rekonstrukció minisztériumát, ami az új városok kérdéskörével foglalkozik.

Még Szadat célja között szerepel a Szuezi-csatorna kereskedelmi jelentőségének növelése és Kairóval való szerves összekötése, ami a főváros nemzetközi szerepének növelésével járna, de ez a kezdeményezés is háttérbe szorul, mert fontosabbnak ítélték meg az új városok építésének beütemezését.

Hatósági intézményeket állítanak fel az ügyintézés lebonyolítása érdekében. (GOPP-General Organization for Physical Plannig, NUCA-New Urban Communities Authority-alapítás, menedzselés) Egyiptomi építésszek és tervezők dolgoznak benne, szabad kezet kapnak, hiszen nincsenek akadályok, üres sivatagi területre kell tervezniük. Érdekessége, hogy az összes lakóegységet kis családokra tervezték, ezzel hangsúlyozva azt a politikát, ami próbálja visszaszorítani a népesség drasztikus növekedését.

A nagyszabású tervek sorra kudarcba fulladnak, de az emberek nem költöznek be a városba vagy nem a tervezett létszám, hanem lényegesen kevesebb. Az a társadalmi csoport, ami rászorulna, nem képes megfelelni a bekezdési minimumnak, pénzben, iskolázottságban. A sikertelenség ellenére még több város építését tervezik, 1974-ben újabb 44 város építésének szándékát jelentik be, de ebből a listából 2014-ig egy sem épült meg. (SIMS, 2009- Cairo contested)

6th of October City

Az 1970-es években épült fel az első város, közvetlenül Kairó mellett, 10th of Ramadan névvel egy svéd tanácsadó cég (SWECO) segítségével. Az 500 000 emberre tervezett város most 150 000-en lakják még úgy is, hogy a '90-es években átalakították a tehetős réteg igényeinek megfelelően. A második megépült város Szadat volt amerikai beruházók segítségével, majd 15th of May és 6th of October városai épültek fel.

Kairó egy olyan centralizációs gócponttá alakul, ami magában foglal politikai, gazdasági, kereskedelmi és turisztikai központokat is. Ezt többször próbálták feloldani kisebb Kairó közeli városokkal, ahol egy-egy húzóágazat kiköltöztetése volt tervben, de nem tudtak kedvezőbb lehetőségeket megteremteni, mint Kairó belvárosában.

Az informális településrészekkel szemben passzív az állam, hiszen a népességnövekedésre a település képes azonnal reagálni, a kormány azonban nem és így kevesebb pénzbe is kerül. A 80-as évekig tudomást sem vett az állam az itt élőkéről, mert nem tudta megoldani a helyzetüket. Általában nem hivatalos formában élnek ott az emberek, papír nélkül, néhol még saját magukat sem tudják igazolni. A terület, ahol a házaikat felépítik, állami vagy magántulajdonban lévő mezőgazdasági területek. Vannak, akik már 4 generáció óta ott élnek, ők sajátjuknak tekintik ezeket a területeket. A problémát növeli, hogy a hatósági beavatkozások sem megfelelőek.

Kairói informális településrész

Egyrészt azért nem tudnak hatékonyan fellépni az informális részek ellen egyéni esetekben, mert vannak rokoni, baráti kapcsolataik a bürokratikus rendszerben, akik segítenek enyhíteni a büntetést, és a kirótt díjakat is adott esetben. Nagyméretű, látványos beavatkozást azért nem tesznek a hatóságok, mert tartanak az embertömegek elégedetlenségétől, lehetséges lázongásoktól.

Gyakran előfordulnak rendőri túlkapások is. Ez a korrupció másik formája, amikor a rendőr képviseli a hatalmat, kihasználva lehetőségeit egy olyan emberrel szemben, aki nem képes hivatalos csatornán érvényesíteni jogait okiratok hiányában.

Erre nagyon jó példa a Helwan városrészben történt hatósági beavatkozás. Az állam többször lebontatta a házaikat, a lakosok pedig újraépítették, négyszer egymás után. Többek között ez a társadalmi elégedetlenség is vezetett a forradalomhoz. Ilyen esetekben tehetetlen az állam, hiszen nem tud jobb megoldást.

1998-ban hatósági intézkedéseknek köszönhetően a Fakhariya negyedben épületek lebontására került sor, így 800-900 ember maradt lakhatás nélkül, ami tüntetésekhez, utcai harcokhoz vezetett. (SIMS 2009-Cairo contested)

Egy másik településrészt a Ring Road közelében egy részének lebontásával fenyegették meg, hogy egy újonnan épült tervezett várost (6th of October City) össze tudjanak kötni a Ring Roaddal. 2011-es adatok szerint nem bontották le köszönhetően annak, hogy teljesen legális úton intézték a városrész megmentését, ez egyedülálló eset volt a kairói informális lakosság körében.

Ring Road

2011-ben a központi hatalom megszűnésével -Mubarak bebörtönzésével- az informális városrészek még nagyobb burjánzásnak indulnak, határaikat egyre inkább tolják be a környező városrészekbe, amire megoldást kell találni.

KAIRÓ LAKHATÁSI FORMÁI

A város három nagyobb egységre bontható fel; a romló városi magra, a körülötte betolakodó informális településekre és az új sivatagi fejlesztésekre.

Az óvárosi rész elég sűrűn lakott terület, itt találhatóak a közintézmények nagy része, műemléki épületek. Az épületek rossz állapotban vannak, a felújításra nem fordítanak pénzt, és az állaguk egyre csak romlik. Itt már újabb épületek, lakóterületek kialakítására nincs hely.

Az informális területek egyre növekszenek, rossz minőségű anyagokból építenek, helyhiány miatt a már meglévő házakra újabb szinteket húznak fel, aminek az alapozása sem mindig megfelelő. Az utcák tervezetlensége miatt elég szűkek, szabálytalanok, sok bennük a törés.

Az alábbi városrészeket nagy mértékben alakítja a napi rutin, jobban alkalmazkodik az emberek mindennapjaihoz, mint egyes tervezett részek. Az épületek nagy része vakolatlan, hiszen így mentesülnek az adó fizetése alól. De nagyrészt nem is dokumentálhatóak az adott települések helyzetei. Általában az itt élők a társadalmi ranglétra alján találhatóak. Megítélésük rossz, éles határ húzható közéjük a társadalomban és a lakóterületük köré is egyaránt. Nagy különbség csak erősíti a más társadalmi rétegekben a távolságot velük szemben, ami nagy mértékben a kormány kezében tartott médiának is köszönhető.

Kairó teljes lakosságának 62%-a informális területeken lakik, ami az egész városnak (agglomerációval együtt) 53%-a. 2000-ben az informális városok 82%-a magántulajdonban álló sivatagi területekre épült, 9%-a pedig állami tulajdonban lévő sivatagi területeken állt. Érdekes még megemlíteni, hogy a mezőgazdaságon kívüli belső gazdaság felét teszik ki a informális termelő és szolgáltató tevékenységek. (SIMS 2000)

Az 1970-es években Szadatnak sikerül egy rövid időre megfékezni a méretük növekedésének mértékét, feloldja a szocialista hatalmat és próbál a gazdaság, egészségügy, oktatás és lakhatás kérdésén is javítani. Bukása után megint nagyobb mértékben terjeszkednek a város többi részeibe és átszövik azokat, hiszen a központi hatalom megszűnésével nem lesz, aki visszafogja őket, ez különösen 2011-ben volt megfigyelhető.

Általában ezek a települések valamilyen erőforrás közelében vagy arra ránöve alakulnak ki, ez lehet a város maga, ahol több munkalehetőség adódik, de lehet valamilyen speciális adottság is (pl.: Garbage City).

A Muqattam-hegy aljában, Manshiyat Naser kerületen belül található Kairó egyik leghíresebb informális településrésze, a "Szemet városa", Garbage City. A lakói, a Zabbaleen-ek (szó szerinti jelentés: "hulladék ember" az egyiptomi arabban) egy kopt csoport, jelenlegi számukat 50000 és 70000 közé teszik. Az 1930-40-es években, földnélküli parasztként vándoroltak Assyutból Gízába, ahol a már szemétyűtéssel foglalkozó arab csoport, a wahiják munkájához csatlakoztak. A wahijáknak szerződése volt a kairói háztulajdonosokkal a város szemétének gyűjtésére és feldolgozására. 1970-ben a gízai kormányzás négy napos határidővel eltávolította őket a területről, ekkor költöztek át mostani lakóhelyükre, a Muqattam-hegy aljába. Mivel nem kaptak jogerős letelepedési engedélyt, eleinte csak ideiglenes házakat építettek, majd a kopt keresztény templom-a Sziklatemplom-elkészülte után, 1975-től kezdték el az arab térségre jellemző informális építkezés elemeit használni.

A Zabbaleen-ek 1997-ben már Kairó szemétének 1/3-át kezelték minden nap, ami 3 tonna szemetet jelent számár által vontatott kocscikkal és kicsi pickup teherautókkal összegyűjtve. Ennek a mennyiségnek közel 80%-át újrahasznosítják, ami négyszeres hatékonyság a nyugati szemétszállító cégek 20-25%-ához képest (Fahmi, 2005). Egy-egy család specializálódik bizonyos típusú szemétre és újrahasznosításra, és bár a bevételük informális, a településen belül több, kb. 300 mikrovállalkozás működik, akik folyamatosan fejlesztik az eszközeiket, nagyjából 2.1 millió egyiptomi fontot fektettek pickup autókba, és az újrahasznosítás során használt eszközök fejlesztésébe. A vezetésnek tehát gyakorlatilag nem kell fizetni a város szemétszállításáért, a Zabbaleen-ek megoldották a feladatot a lakóktól beszedett minimális összeggel, 2-3 fonttal (~60-100 Ft)

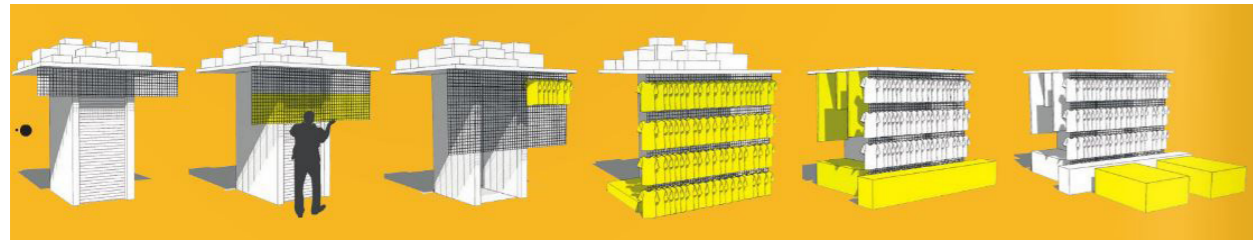
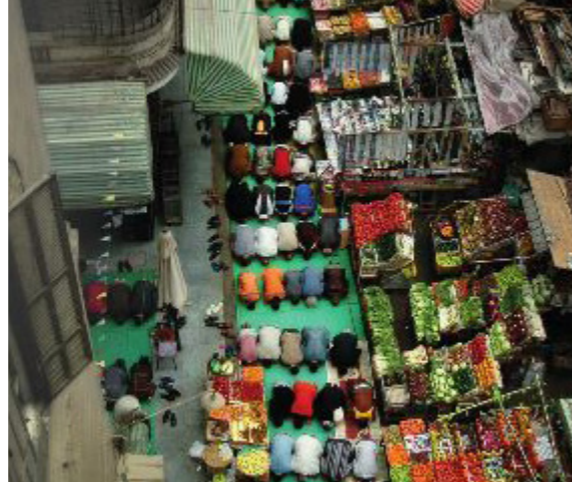
A kairói vezetés egyre nehezebben viseli el a jelenlétüket, 2003-ban volt egy kísérlet arra, hogy Kairó szemétyűjtését legalizálják, ekkor megbízott a vezetés három multinacionális céget a feladattal, akik egy idő után rájöttek, hogy szükségük van a Zabbaleen-ek segítségére, így nagyon rossz feltételekkel szerződtek őket, ami azóta is kölcsönös elégedetlenséget generál.

A Zabbaleen-ek működése kiváló példa a városban kialakult igényeket kielégítő informális megoldásra, ami rugalmassága és kötetlensége miatt pont az igényekre szabott megoldásokat ad. A nagy vállalatok bevonása modernizációs céllal történt a vezetés részéről, azt viszont figyelmen kívül hagyták, hogy egy jelentős közösség, 50 000-70 000 ember mindennapja ettől a tevékenységtől függ, és nem tudtak más munkalehetőséget ajánlani nekik.

A megbízott szemétszállító cégek sikertelensége is jól mutatja, hogy informális alapon létrejövő rendszer sokszor jobban tud alkalmazkodni az igényekhez, és ezért jobb szolgáltatást tud nyújtani, mint a hierarchikus, tervezett rendszer.

Sok helyen az informalitás gyengébb (soft) formája kezd el burjánzani és abból nő ki maga a település. Soft informális tevékenység közé soroljuk a grafitit, utcai árusok tevékenységét, az üzleteket, a hard formája pedig maga a település. (Omar Nagati, Beth Stryker, 2013) Erre jó példa Izbat al-Hajjanah településrész, ami teljes egészében árusok, üzletek mellé épített lakóegységekből nőtt ki magát településsé. (<http://clustercairo.org/cluster/publications>)

A kairói nekropolisz, sírkamrák és mauzóleumok sűrű hálójá négy kilométer hosszan terül el a Muqattam-hegy aljában. Ma közel félmillió ember él a holtak között. Az 1950-es években kezdődött a betelepülés, amikor a belvárosi területekről Nasszer kormánya el akarta távolítani a szegényeket, és városfejlesztési projektek keretein belül városrészeket romboltak le. Az 1992-es nagy kairói földrendezés után még többen költöztek be, és létesült egy-két lakótömb is a területen, van egy orvosi központjuk és postájuk is az itt élőknek. Mubarak ideje alatt építettek két iskolát. Az ott élők elmondása szerint a 2011-es forradalom óta romlott a biztonság, és elharapózott a bűnözés. Néhány sírkamrában drogárúsító helyek alakultak ki.

“Én Dél-Egyiptomból származom, ott az a szokás, hogy az ember nem mutatja, hogyan él a családja.”

“Elegünk van midnenből... itt minden rossz. Látsz itt bármi jót? A koszban élünk, elmaradtak vagyunk. Se ház, se munka, se segítség, ezért élünk itt. Nem találtunk máshol helyet magunknak.

Sokszor voltak már itt tévések, mindent elmondtunk, de nem segített senki.”

(On the Spot-Egyiptom, 2011)

Az új sivatagi fejlesztések az 1970-es években indulnak be, először Szadat, majd Mubarak elnöksége alatt. A tervezett városokat a nulláról építik fel, kezdetben önálló iparvárosokat terveznek a középrétegek számára, akik a kiköltözendő cégeknél, gyáraknál dolgoznak. De nem tudnak jobb feltételeket biztosítani a vállalatoknak, mint Kairó központjában, ezért nem akarják áthelyezni székhelyüket, így az emberek sem akarnak odaköltözni és a nekik szánt előírások sem vonzóbbak. Az árak és a feltételek magasak és a város sincs komfortosan kialakítva. A városokat a 70-es években kialakult európai kertvárosi modell alapján tervezik meg, viszont ezek az ideológiák már nem aktuálisak és nem megfelelőek. Csak azok a városok képesek működni ma is, amiket átalakítottak és más közönség számára tettek lakhatóvá. De a tervezett lakosságszámánál jóval kisebb létszámú közösség használja. Ebből is látszik, hogy a tervezett városok nem az informális városok lakóinak adnának lehetőséget normális életkörülmények megteremtésére, hiszen nem azonos a megszólított társadalmi csoport.

Az oktatás kihelyezésére is tettek kísérleteket, hogy az erős centralizációt fellazítsák. 10th of Ramadan városrész Kairótól közelítőleg 150 km-re van, ahova egyetemeket helyeztek ki. Az működő tervezett városok közül a gazdagoknak átalakítottak is csak a tervezett lakosság töredékével üzemelnek. Medencéket építenek és sorompóval, katonai felügyelettel védik az idegen szemek elől, így védik ki a betolakodókat. pl.: Dreamland.

Sikertelenségük annak is köszönhető, hogy a városokhoz rendelt programok előtt nincs működő modell, nincs kipróbálva, nincs perspektíva, amitől félnek az emberek. A épületeket alacsony beépítési sűrűséggel szigorú rendben építik meg, terveznek köztereket, játszótereket, zöld területeket, sőt túl nagy tereket is, amik elidegenítik egymástól az épületeket és a bennük lakó embert is. Emellett megfizethetetlen áron kínálják a lakásokat és még magas építészeti tartalom sem társul mellé. Mubarak 1997-ben nyilatkozta, hogy

„...a Keskeny völgyet elhagyni, kiterjeszkedni a sivatagba tervezett és szervezett módon az egész ország területén, elkerülhetetlen szükségé változott...”

10th of Ramadan City az átalakítás után

KAIRÓ RÉGIÓ tervezett	ERŐSSÉG lakosság elhelyezése, 1960-tól megduplázódott szeméiszállítók a szemét 40%-át elviszik	GYENGESÉG rendőri visszavélések víz, mint kiadás kormány sakkban van tartva nincs koherens politika kialakítva végrehajtás itt nem megoldott	LEHETŐSÉG nagy tömeg együtt, min. befektetéssel kihasználni	VESZÉLY kezeletlenül nagy személyes kapcsolatok-államapparátus koherens ellenállás az emberek részéről mg-i területek elvétele begyűjtézik a "formális részecské" is kp-i hatalom gyengül, erőre kap a tömeg bármikor "berobbant"
HATALOM				
	életér szemét, sfr. munkalehetőség terjeszkedési lehetőség bódéktól bármi kinőhet papírmunka nem szükséges informális hálózatba való becsatlakozás	bárki, bármit, bárhol zsúfoltság állami támogatásra nincs esély az állami rangsorban az utolsók	fejlesztési lehetőség a hatalom tudomása nélkül szoros, összetartó közösségek változó körülményekhez való alkalmazkodás	túlzsúfolt nem csatornázott kormányzati beavatkozásoktól való féltelen
TÁRSADALOM				

KAIRÓ RÉGIÓ tervezett	ERŐSSÉG reprezentáció centralizáció feloldásának lehetősége alkalmazkodás kikerülése átláthatatlan szövet figyelmen kívül hagyása teljesen új alapok kulcsrakész házak, lakások közintézmények, zöldterületek helye adott az egész kész	GYENGESÉG nagy költséggel jár egy lépés általában kimarad nem költöznek be rossz célközönség megszólítása kiepített infrastruktúrától függ a benne lévő élet élhetetlen nem alkalmazkodik a klímához túl nagy távolságok tömegközlekedés hiánya saját tőke kell, sok túl sok a papír, szabály, feltétel	LEHETŐSÉG megoldaná a túlnépesedés problémáját elhúzná az embereket a Deltától mezőgazdasági területek megmentése nemzetközi támogatások és tőke bevonása gazdasági központ lehetne állami támogatások kiaknázása adott tőke gyarapításának esélye társadalmi felemelkedés, elfogadott hely oktatáshoz, egészségügyhöz való hozzájutás magasabb társadalmi kapcsolatok lehetősége	VESZÉLY rossz, elavuló tervek elapadó erőforrások nem költözik be az ember és a tőke működésének léte nagy rizikóval jár elégtelen minőségű megvalósítás központtól való elszakadás munkalehetőség elvesztése kiszolgáltatott helyzet pl. Assiut
HATALOM				
TÁRSADALOM				

A legfrissebb tervek szerint egy új főváros, New Capital Cairo építésére készülnek az egyiptomi hatóságok. A sikertelen városépítési projekteket követően egy újabb 20 milliós város tervei vannak készülóban. Az új főváros projekt 270 négyzetmérföldes, szaúd-arábiai befektetők által finanszírozott.

Az elképzelések szerint 5-7 év alatt felépül az új központ, ahová az egész közigazgatási rendszer és a lakosság nagy része is átköltözhetne. www.thecapitalcairo.com

*New Capital Cairo tervei
Benghoezul tervei*

Algéria szintén egy új főváros, Beughezoul felhúzását tervezi a sivatagba, 50 km-re délre az utolsó zöld területtől. A tervek 2010-ben készültek, a megvalósítás tervezett határideje 2025. Az odavezető vasútvonal és a belső kötőpályás közlekedés kialakítására a Siemens szerződött.

ÉSZREVÉTELEK

Egyiptom példáján azt látjuk, hogy az tervezett városok tervezett lakói nem abból a társadalmi rétegből kerülnek ki, akik a népességnövekedés tetemes részét képezik, és ezáltal az informális települések növekedésének okát szolgáltatják.

Azok, akik nem támasztanak magas igényeket a lakókörülményeikkel szemben, nem engedhetik meg maguknak, hogy a tervezett városba beköltözzenek, mert legális módon nem tudnának olyan munkát vállalni a tervezett városhoz közel, amiből finanszírozni tudnák az ottani életet.

Az a réteg, amely megengedhetné magának a tervezett városba költözést, túl szorosan kötődik a már létező városi kapcsolataikhoz és ezért még ha a munkahelyüket át is helyezik egy sivatagi városba, inkább vállalják a mindennapos ingázást, mint hogy egy üres városban éljenek.

A létező város és a hozzáított informális rész egy idő után nem képes jól működni egymás nélkül, az egyik kiszolgálja a másikat, szimbiózisban, szoros együttműködésben élnek.

Az informális rendszerek hatékonysága viszont kiemeli a bürokratikus rendszer illetlen hiányosságára, hiszen az utóbbi sem gyorsaságban, sem hatékonyságban nem képes felvenni a lépést az alulról szerveződő megoldásokkal.

Ennek ellenére hosszú távon mégsem ad megoldást az alapvető problémákra az informalitás elburjánzása, az átláthatatlanság és a nagyfokú dinamizmus egy szinten túl nem engedi magasabb szervezeti fokokra jutni az informális településeket, illetve a település belső hálózatának alakulásában nem meghatározó a közös érdek (közterületek, stb.) ami arra enged következtetni, hogy az életszínvonal emelkedése sem várható egy ilyen rendszerben.

A megoldás tehát valószínűleg a két út között van. Ha az informális települések hatékonyságának egy részét át lehetne ültetni egy olyan rendszerbe, ahol érvényesül egyfajta kontroll, valószínűleg sokan lemondanának a „láthatatlan”, papírok nélküli életéről a biztonságosabb, jobb körülményeket biztosító életért cserébe.

A már létező informális településeken javulást elérni feltételezésünk szerint annak a rendszernek a sajátosságaitól kiindulva lehet, azokkal a módszerekkel, ahogy a rendszer dolgozik, abból az erőforrásból kiindulva, amittől függ az adott „minivilág”.

Az viszont itt is egyértelművé válik, hogy a városstervezés ideológiákon alapuló formája nem képes megoldani a vizsgált térségben a lakhatási problémákat. Egy-egy áttelepítés esetén sem hozta magával pusztán a jobb lakhatási körülményt a jobb társadalmi működést, sőt, tovább erősítette a szegregációt, megnehezítve a belső rendszer (csoportok közötti hierarchia, bűnözés, függőségi körök) átstrukturálódását (pl. Cidade de Deus, Rio de Janeiro).

A 2015-ös körülményeket figyelembe véve a tervezett város intézménye nem alternatíva az informális településen élőknek és azoknak, akik VÁROSba akarnak költözni a jobb élet reményében.

A különösen nagy probléma pedig az, hogy az egy az egyben „áttelepítés” politikáján alapuló, csekély számú kezdeményezésen kívül nincsen olyan nagy volumenű lakásépítési projekt a vizsgált országokban, ami a legszegényebbek helyzetének javítását tűzi ki célul, és ahol alapos környezeti és szociológiai vizsgálatok nyomán zajlik a tervezés. Ha nem születnek működőképes, átfogó kezdeményezések, hamarosan Kairó sorsára juthat számos nagyváros, ahol a vezetők meg sem próbálnak a létező városban kezdeményezni, az egyetlen megoldást a lakosság és a városi rendszer kiemelésében és áthelyezésében látják.

V. BIBLIOGRÁFIA

NYOMTATOTT SZAKIRODALOM:

THE WHOLE EARTH CATALOG
STEWART BRAND
1968-1971

ARCHITECTURE FOR THE POOR
HASSAN FATHY
1973

EGYPT'S DESERT DREAMS
DAVID SIMS
2014, The American University in Cairo Press

CAIRO CONTESTED
edited by DIANE SINGERMAN
2009, The American University in Cairo Press

POPULAR HOUSING AND URBAN LAND
TENURE IN THE MIDDLE-EAST
edited by Myriam ABABSA, Baudouin DUPRET, Eric DENIS
2012, The American University in Cairo Press

PROJECTING BEIRUT
edited by Peter ROWE, Hashim SARKIS
Prestel

ARCHITECTURE FOR THE DEAD
GALILA EL KADI, ALAIN BONNAMY
2007, The American University in Cairo Press

THE MONUMENTS OF HISTORIC CAIRO
NICHOLAS WARNER
2005, The American University in Cairo Press

CITIES - ARCHITECTURE AND SOCIETY
La Biennale di Venezia, 10. Mostra Internazionale di Architettura
2006

A UNIFIED THEORY OF URBAN LIVING
Luis Bettencourt & Geoffrey West
October 2010

TANULMÁNYOK:

AFFORDABLE HOUSING GAP
McKinsey Global Institute
Oct, 2014

URBAN WORLD: CITIES AND THE RISE
OF THE CONSUMING CLASS
McKinsey Global Institute
June, 2012

URBAN WORLD: THE SHIFTING GLOBAL
BUSINESS LANDSCAPE
McKinsey Global Institute
Oct, 2013

WORLD URBANIZATION PROSPECTS
United Nations Department of Economic and
Social Affairs report
2014

STATE OF THE WORLD'S CITIES
2012/2013
United Nations Human Settlements Programme
(UN-Habitat) report
2013

UNCHS (HABITAT) REGIONAL SYMPOSIUM
ON URBAN POVERTY IN ASIA
Fukuoka, 27-29 October 1998
The Informal City
by Arif Hasan

WHY CITY MATTER?
Saskia Sassen
The Global City
2005

NILE VALLEY: URBANIZATION OF LIMITED
RESOURCES
ETH Studio Basel
Contemporary City Institute
Student Works
2009

BELGRADE FORMAL INFORMAL: RESEARCH
ON URBAN TRANSFORMATION
ETH Studio Basel
Contemporary City Institute
2012

ONLINE PUBLIKÁCIÓK, HONLAPOK:

CLUSTERCAIRO.ORG
FAILEDARCHITECTURE.COM
Urban Think Tank <http://u-tt.arch.ethz.ch/research/>
saskiasassen.com

ADATBÁZISOK

The CIA World Factbook
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

The Social Progress Index database
<http://www.socialprogressimperative.org/>

The Good Country Party
<http://www.goodcountry.org/>

The International New Towns Institute database
<http://www.newtowninstitute.org/>

United Nations Department of Economic and
Social Affairs database
<http://desa.un.org>

The World Bank database
<http://data.worldbank.org/country>

Sidi Moumen, Casablanca's slum
<http://sistercities-africa.org/>

Middle east online
<http://www.middle-east-online.com/>

Archnet
<http://archnet.org>

CITY OF GOD, 2002
eredeti cím: Cidade de Deus
rendező: Fernando Meirelles, Kátia Lund
2002

BÁBEL
eredeti cím: Babel
rendező: Alejandro González Iñárritu
2006

GETTÓMILLIOMOS
eredeti cím: Slumdog Millionaire
rendező: Danny Boyle, Loveleen Tandan
2008

SZÁRNYAS FEJVADÁSZ
eredeti cím: Blade Runner
rendező: Ridley Scott
1982

KAIRÓI TŰZ
eredeti cím: Cairo Time
rendező: Ruba Nadda
2009

TIZENKÉT DŰHÖS EMBER
eredeti cím: 12 angry men
rendező: Sidney Rumet
1957

DOKUMENTUMFILMEK, ELŐADÁSOK:

ON THE SPOT- EGYIPTOM
Cseke Eszter, S. Takács András
2011

WHICH COUNTRY DOES THE MOST
GOOD FOR THE WORLD?
TED talk by SIMON ANHOLT
Jun 2014, Berlin

WHAT THE SOCIAL PROGRESS INDEX
CAN REVEAL ABOUT YOUR COUNTRY
TED talk by MICHAEL GREEN
Oct, 2014

INGENIOUS HOMES IN UNEXPECTED
PLACES
TED talk by IWAN BAAN
Sept, 2013

WHAT SQUATTER CITIES CAN TEACH
US
TED talk by STEWART BRAND
Feb, 2006

KIDS CAN TEACH THEMSELVES
TED talk by SUGATA MITRA
Feb, 2007

SZEMÉLYES ÉLMÉNYEK:

TÖRÖKORSZÁG, ISZTAMBUL
tanulmányi kirándulás
2014 április

EGYIPTOM, LUXOR/ NEW GOURNA
Luxor West Bank Workshop, Ipartanszék
2015 március

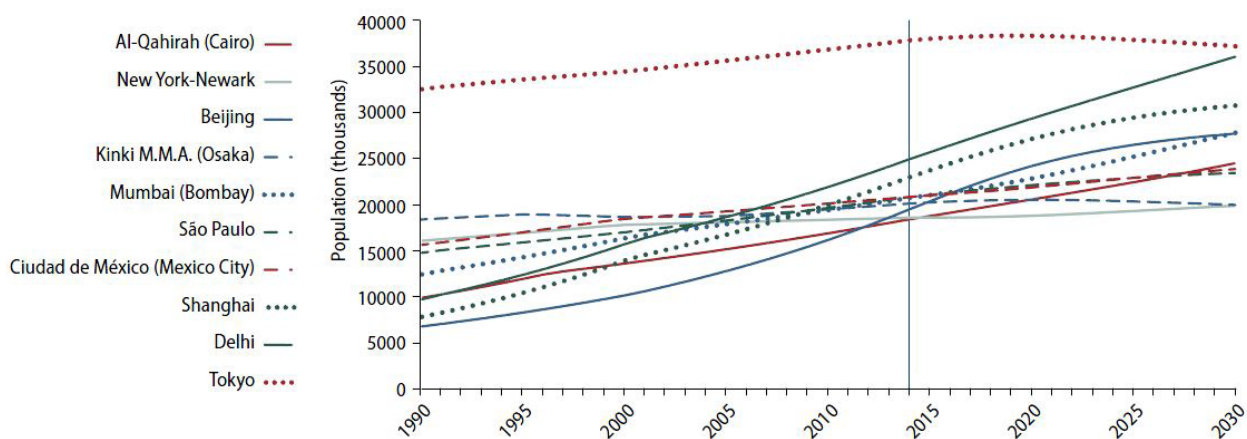
ALFÖLDI GYÖRGY
HABILITÁCIÓS ELŐADÁS
2015 október

HORY GERGŐ
Spatial Aspects Of Informality: Analyses Of
Public Transport Hubs In Budapest
Doconf / Facing Post-War Urban Heritage in
Central-Eastern Europe
2015 október

FÜGGELÉK

MEGACITY-K LISTÁJA

The ten largest urban agglomerations in 2014 show varied growth patterns both in the recent past and in future projections

Population size and ranking of urban agglomerations with more than 5 million inhabitants as of 1 July 2014

Urban Agglomeration	Country or area	Population (thousands)			Rank			Average annual rate of change (per cent) 2010–2015
		1990	2014	2030	1990	2014	2030	
Tokyo	Japan	32 530	37 833	37 190	1	1	1	0.6
Delhi	India	9 726	24 953	36 060	12	2	2	3.2
Shanghai	China	7 823	22 991	30 751	20	3	3	3.4
Ciudad de México (Mexico City)	Mexico	15 642	20 843	23 865	4	4	10	0.8
São Paulo	Brazil	14 776	20 831	23 444	5	5	11	1.4
Mumbai (Bombay)	India	12 436	20 741	27 797	6	6	4	1.6
Kinki M.M.A. (Osaka)	Japan	18 389	20 123	19 976	2	7	13	0.8
Beijing	China	6 788	19 520	27 706	23	8	5	4.6
New York-Newark	United States of America	16 086	18 591	19 885	3	9	14	0.2
Al-Qahirah (Cairo)	Egypt	9 892	18 419	24 502	11	10	8	2.1
Dhaka	Bangladesh	6 621	16 982	27 374	24	11	6	3.6
Karachi	Pakistan	7 147	16 126	24 838	22	12	7	3.3
Buenos Aires	Argentina	10 513	15 024	16 956	10	13	18	1.3
Kolkata (Calcutta)	India	10 890	14 766	19 092	7	14	15	0.8
Istanbul	Turkey	6 552	13 954	16 694	25	15	20	2.2
Chongqing	China	4 011	12 916	17 380	43	16	17	3.4
Rio de Janeiro	Brazil	9 697	12 825	14 174	13	17	23	0.8
Manila	Philippines	7 973	12 764	16 756	19	18	19	1.7
Lagos	Nigeria	4 764	12 614	24 239	33	19	9	3.9
Los Angeles-Long Beach-Santa Ana	United States of America	10 883	12 308	13 257	8	20	26	0.2
Moskva (Moscow)	Russian Federation	8 987	12 063	12 200	15	21	31	1.2
Guangzhou, Guangdong	China	3 072	11 843	17 574	63	22	16	5.2
Kinshasa	Democratic Republic of the Congo	3 683	11 116	19 996	50	23	12	4.2

forrás: MGI

Urban Agglomeration	Country or area	Population (thousands)			Rank			Average annual rate of change (per cent) 2010–2015
		1990	2014	2030	1990	2014	2030	
Baghdad	Iraq	4 092	6 483	9 710	41	50	45	2.4
Santiago	Chile	4 616	6 472	7 122	36	51	64	0.7
Ar-Riyadh (Riyadh)	Saudi Arabia	2 325	6 195	7 940	92	52	58	4.0
Shenyang	China	3 651	6 194	7 911	51	53	59	2.1
Madrid	Spain	4 414	6 133	6 707	38	54	70	1.4
Hangzhou	China	1 476	6 121	8 822	163	55	50	4.6
Toronto	Canada	3 807	5 901	6 957	46	56	65	1.7
Xi'an, Shaanxi	China	2 157	5 867	7 904	102	57	60	3.2
Miami	United States of America	3 969	5 771	6 554	45	58	74	1.1
Belo Horizonte	Brazil	3 548	5 667	6 439	53	59	75	1.1
Dallas-Fort Worth	United States of America	3 219	5 603	6 683	60	60	71	2.0
Pune (Poona)	India	2 430	5 574	8 091	86	61	57	2.9
Philadelphia	United States of America	4 725	5 571	6 158	35	62	78	0.5
Kitakyushu-Fukuoka M.M.A.	Japan	5 269	5 528	5 355	31	63	95	-0.2
Singapore	Singapore	3 016	5 517	6 578	69	64	73	2.0
Houston	United States of America	2 922	5 516	6 729	72	65	68	2.5
Surat	India	1 468	5 398	8 616	166	66	52	4.8
Haerbin	China	2 392	5 351	6 860	87	67	67	2.2
Luanda	Angola	1 390	5 288	10 429	175	68	39	4.0
Barcelona	Spain	4 101	5 207	5 685	40	69	89	1.3
Suzhou, Jiangsu	China	1 067	5 156	8 098	249	70	56	6.3
Atlanta	United States of America	2 184	5 032	6 140	101	71	79	2.5
Kinshasa	Democratic Republic of the Congo	3 683	11 116	19 996	50	23	12	4.2
Tianjin	China	4 558	10 860	14 655	37	24	22	3.4
Paris	France	9 330	10 764	11 803	14	25	33	0.7
Shenzhen	China	875	10 680	12 673	308	26	29	1.0
London	United Kingdom	8 054	10 189	11 467	18	27	36	1.2
Jakarta	Indonesia	8 175	10 176	13 812	17	28	25	1.4
Seoul	Republic of Korea	10 518	9 775	9 960	9	29	43	-0.0
Lima	Peru	5 837	9 722	12 221	28	30	30	2.0
Bangalore	India	4 036	9 718	14 762	42	31	21	4.0
Chennai (Madras)	India	5 338	9 620	13 921	30	32	24	3.0
Bogotá	Colombia	4 740	9 558	11 915	34	33	32	2.7
Chukyo M.M.A. (Nagoya)	Japan	8 407	9 373	9 304	16	34	49	0.5
Johannesburg	South Africa	3 709	9 176	11 573	48	35	34	3.2
Krung Thep (Bangkok)	Thailand	5 888	9 098	11 528	27	36	35	2.4
Chicago	United States of America	7 374	8 739	9 493	21	37	46	0.3
Hyderabad	India	4 193	8 670	12 774	39	38	28	3.3
Lahore	Pakistan	3 970	8 500	13 033	44	39	27	3.1
Tehran	Iran (Islamic Republic of)	6 365	8 353	9 990	26	40	42	0.9
Wuhan	China	3 417	7 838	9 442	57	41	47	1.0
Dongguan	China	553	7 410	8 701	516	42	51	0.9
Chengdu	China	2 955	7 289	10 104	71	43	41	3.8
Hong Kong	China, Hong Kong SAR	5 766	7 260	7 885	29	44	61	0.7
Nanjing, Jiangsu	China	2 893	7 127	9 754	74	45	44	3.6
Ahmadabad	India	3 255	7 116	10 527	59	46	38	3.4
Thành Phố Hồ Chí Minh (Ho Chi Minh City)	Viet Nam	3 038	7 100	10 200	67	47	40	3.3
Foshan	China	1 008	6 989	8 353	267	48	53	1.1
Kuala Lumpur	Malaysia	2 098	6 629	9 423	109	49	48	3.3

Country	Country Code	Social Progress Index	Dimension Scores				Calculated Scores for Components in the Basic Human Needs				Calculated Scores for Components in the Foundations of Wellbeing				Calculated Scores for Components in the Opportunity Dimension			
			Basic Human Needs	Foundations of Wellbeing	Opportunity		Nutrition and Basic Medical Care	Water and Sanitation	Shelter	Personal Safety	Access to Basic Knowledge	Access to Information and Communication	Health and Wellness	Ecosystem Sustainability	Personal Rights	Personal Freedom and Choice	Tolerance and Inclusion	Access to Advanced Education
Egypt	EGY	59,91	77,69	67,59	34,47	96,08	97,05	63,77	53,85	87,78	66,03	57,32	59,23	28,09	55,35	23,29	31,13	
Germany	DEU	84,04	94,12	81,5	76,49	99,25	100	88,8	88,41	97,62	91,66	71,24	65,48	79,83	84,85	70,56	70,73	
Hungary	HUN	74,8	88,8	70,4	65,21	98,99	98,42	78,75	79,06	96,4	82,13	49,13	53,95	68,28	70,7	60,13	61,72	
Jordan	JOR	63,31	82,63	64,93	42,38	96,63	92,34	75,55	65,99	93,62	69,1	67,09	29,9	27,59	61,72	36,71	43,48	
Lebanon	LBN	61,85	75,69	65,89	43,97	97,52	98,88	57,71	48,66	88,5	72,96	73,69	28,41	39,61	56,43	32,86	46,97	
Algeria	DZA	60,66	78,88	66,22	36,87	94,41	81,66	70,92	68,54	89,3	63,28	70,46	41,84	20,64	57,69	42,26	26,91	
Morocco	MAR	59,56	76,64	64,14	37,89	92,65	64,3	80,44	69,17	77,98	72,54	68,72	37,3	41,29	53,75	38,68	17,85	
Syria	SYR			56,14	24,3		88,95	67,07	31,24	84,92	34,98	67,57	37,08	7,44	41,14	23,4	25	
Tunisia	TUN	64,92	81,13	68,43	45,2	97,03	85,63	76,02	65,85	92,03	69,67	71,13	40,89	57,99	59,87	34,81	28,14	
Libya	LYB			56,43			62,06		51,09	95,49	61,87	67,42	0,96	10,88	50,25	41,77		

FÜGGELÉK

A VIZSGÁLT ORSZÁGOKRÓL SZÁMOKKAL

forrás: The CIA World Factbook

ORSZÁG	népesség-2015 (fő)	népességnövekedési ráta (2015)	városban élők aránya	urbanizációs ráta-2015	GDP (USD/fő)- 2014	szegénységben élők aránya	GDP megoszlás szektorok között-2014 (mg,ipar, szolgáltatás)
Libia	6,4 millió		78,6%	1,13%	15700	~1/3	2%, 45,8%, 52,2%
Szírta	17 millió (2014)		58%	1,37%	~5100(2011)	11,9%(2006)	~16,4%, 22,7%, 60,9%
Egyiptom	~88,5 millió	~1,79%	43,10%	1,68%	10900	25,20%	14,6%, 38,9%, 46,5%
Marokkó	33 millió		60%	2,26%	7600	15%(2007)	14%, 24,1%, 61,9%
Tunézia	11,04 millió		66,80%	1,38%	11300	3,8%(2005)	8,7%, 29%, 62,3%
Jordánia	8,117 millió		83,70%	3,79%	11900	14,2%(2002)	3,2%, 29,3%, 67,4%
Libanon	6,184 millió		87,80%	3,18%	18000	28,6%(2004)	6,3%, 21,1%, 72,6%
Algéria	39,54 millió		70,70%	2,77%	14300	23%(2006)	8,6%, 48,3%, 43,1%

LDC (172)

Afghanistan, **Algeria**, American Samoa, Angola, Anguilla, Antigua and Barbuda, Argentina, Aruba, The Bahamas, Bahrain, Bangladesh, Barbados, Belize, Benin, Bhutan, Bolivia, Botswana, **Brazil**, British Virgin Islands, Brunei, Burkina Faso, Burma, Burundi, Cabo Verde, Cambodia, Cameroon, Cayman Islands, Central African Republic, Chad, Chile, **China**, Christmas Island, Cocos Islands, Colombia, Comoros, Democratic Republic of the Congo, Republic of the Congo, Cook Islands, Costa Rica, Cote d'Ivoire, Cuba, Cyprus, Djibouti, Dominica, Dominican Republic, Ecuador, **Egypt**, El Salvador, Equatorial Guinea, Eritrea, Ethiopia, Falkland Islands, Fiji, French Guiana, French Polynesia, Gabon, The Gambia, Gaza Strip, Ghana, Gibraltar, Greenland, Grenada, Guadeloupe, Guam, Guatemala, Guernsey, Guinea, Guinea-Bissau, Guyana, Haiti, Honduras, Hong Kong, **India**, Indonesia, Iran, Iraq, Isle of Man, Jamaica, Jersey, Jordan, Kenya, Kiribati, North Korea, South Korea, Kuwait, Laos, **Lebanon**, Lesotho, Liberia, **Libya**, Macau, Madagascar, Malawi, Malaysia, Maldives, Mali, Marshall Islands, Martinique, Mauritania, Mauritius, Mayotte, Federated States of Micronesia, Mongolia, Montserrat, **Morocco**, Mozambique, Namibia, Nauru, Nepal, Netherlands Antilles, Ne Caledonia, Nicaragua, Niger, Nigeria, Niue, Norfolk Island, Northern Mariana Islands, Oman, Palau, Pakistan, Panama, Papua New Guinea, Paraguay, Peru, Philippines, Pitcairn Islands, Puerto Rico, Qatar, Reunion, Rwanda, Saint Helena, Ascension, and Tristan da Cunha, Saint Kitts and Nevis, Saint Lucia, Saint Pierre and Miquelon, Saint Vincent and the Grenadines, Samoa, Sao Tome and Principe, Saudi Arabia, Senegal, Seychelles, Sierra Leone, Singapore, Solomon Islands, Somalia, Sri Lanka, Sudan, Suriname, Swaziland, Syria, Taiwan, Tanzania, Thailand, Togo, Tokelau, Tonga, Trinidad and Tobago, **Tunisia**, Turks and Caicos Islands, Tuvalu, UAE, Uganda, Uruguay, Vanuatu, Venezuela, Vietnam, Virgin Islands, Wallis and Futuna, West Bank, Western Sahara, Yemen, Zambia, Zimbabwe; note - similar to the new International Monetary Fund (IMF) term „developing countries” which adds Malta, Mexico, South Africa, and Turkey but omits in its recently published statistics American Samoa, Anguilla, British Virgin Islands, Brunei, Cayman Islands, Christmas Island, Cocos Islands, Cook Islands, Cuba, Eritrea, Falkland Islands, French Guiana, French Polynesia, Gaza Strip, Gibraltar, Greenland, Grenada, Guadeloupe, Guam, Guernsey, Isle of Man, Jersey, North Korea, Macau, Martinique, Mayotte, Montserrat, Nauru, New Caledonia, Niue, Norfolk Island, Northern Mariana Islands, Palau, Pitcairn Islands, Puerto Rico, Reunion, Saint Helena, Ascension, and Tristan da Cunha, Saint Pierre and Miquelon, Tokelau, Tonga, Turks and Caicos Islands, Tuvalu, Virgin Islands, Wallis and Futuna, West Bank, Western Sahara

LLDC (44):

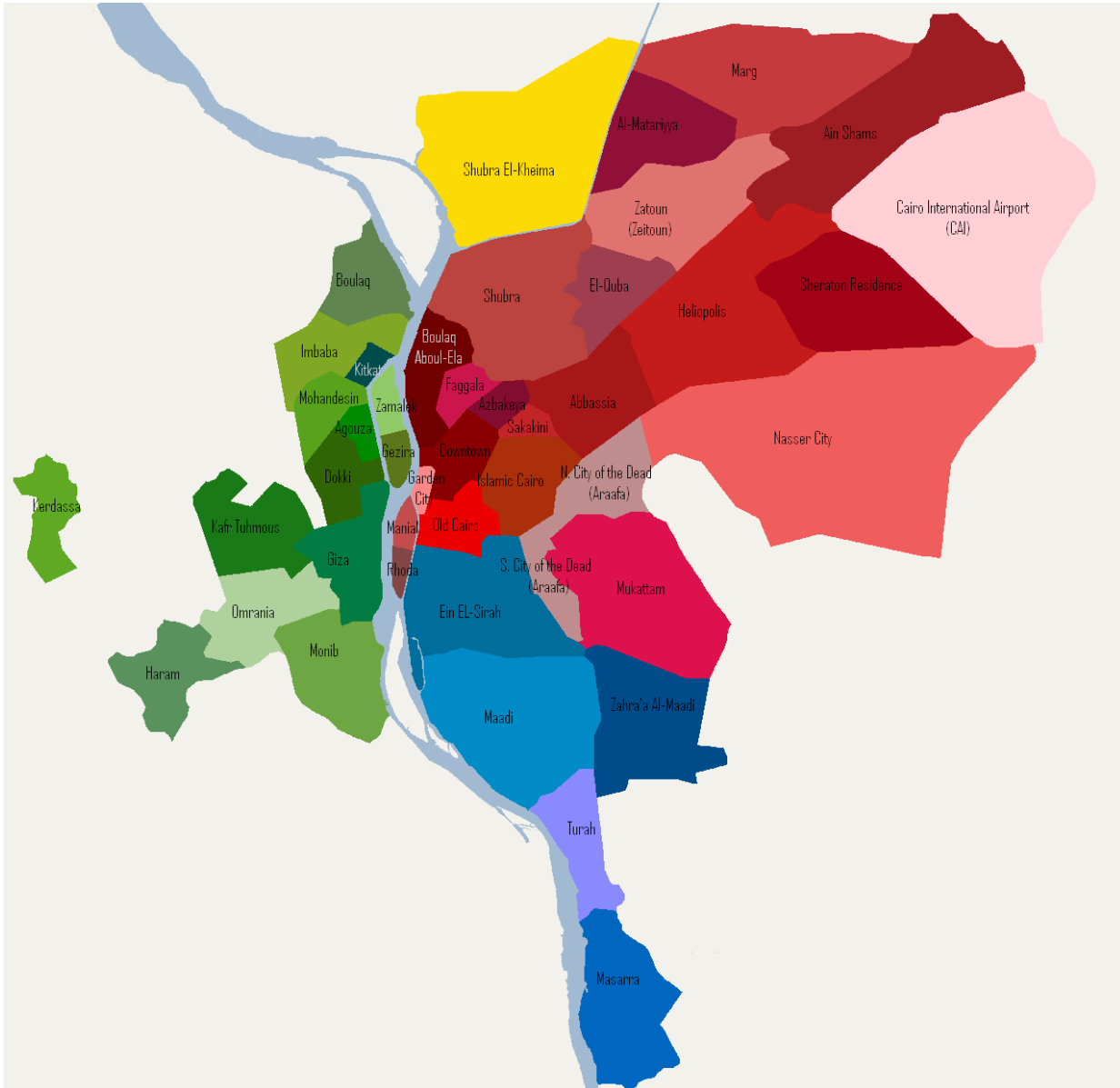
Afghanistan, Bangladesh, Benin, Bhutan, Burkina Faso, Burma, Burundi, Cambodia, Cameroon, Central African Republic, Chad, Comoros, Democratic Republic of the Congo, Cote d'Ivoire, Equatorial Guinea, Eritrea, Ethiopia, The Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Haiti, Kenya, Lesotho, Liberia, Malawi, Mali, Moldova, Mozambique, Nepal, Niger, Rwanda, Sao Tome and Principe, Senegal, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Tajikistan, Tanzania, Togo, Tokelau, Tuvalu, Uganda, Zambia

DC:

Andorra, Australia, Austria, Belgium, Bermuda, Canada, Denmark, Faroe Islands, Finland, France, Germany, Greece, Holy See, Iceland, Ireland, Israel, Italy, Japan, Liechtenstein, Luxembourg, Malta, Monaco, Netherlands, NZ, Norway, Portugal, San Marino, South Africa, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, UK, US; note - similar to the new International Monetary Fund (IMF) term „advanced economies” that adds Hong Kong, South Korea, Singapore, and Taiwan but drops Malta, Mexico, South Africa, and Turkey

FÜGGELÉK

Kairó kerületei

KÉRDŐÍV

Name and Title

Muhammad Eldaidamony

Profession / Field of Work

urban planning

Answers are to be in English Or Arabic language

English

Is there a big difference between the districts of Cairo? Is there social segregation, different types of buildings, different kind of life in the districts? If so, what is characteristic of them? (highlighting the extremes or typical features is sufficient)

yes, the city is very diverse and rich in terms of architecture and urban planning. Social segregation exists in some districts in Cairo such as the 10th district in Madinet Nasr (black africans neighborhoods), ahmed said street in Abbassia, these two cases represent social segregation for foreigners, but there are also other type of social segregation for example in Ezbet elmuslimeen in Heliopolis (Masr elgedida)

What is the centre of the city? Is there any urban planning going on? Is there a structure, a development project? If so, what is your opinion about it?

what or where? Cairo is a multi nuclei city with many centers. Urban planning do exist but the problem is concentrated in the gap between the plans and implementation which is usually rolled by the local municipalities. Local municipalities have many problems related to manipulation and corruption. The Jica a Japanese agency has many development projects with Cairo specially transportation sector 9<http://www.jica.go.jp/egypt/english/office/others/publication.html>)

Infrastructure: Is there sanitation everywhere, electricity and drinkable water? I know traffic is crazy, can you send some data on the number of cars used, the average time spent in cars per person ,etc.?

Most of the districts have sanitation except informal settlements they use underground tanks to get rid of their sewage. I think the average time is 3-5 hours per day. Electricity and water are provided in all Cairo districts but it does not mean that it works 24 hours per day, for example in my neighborhood the water is cut from 12 am till 6 am everyday

**Is police working? How strict are regulations, what is the situation regarding crime?
Which are more dangerous districts and which are safer? Why?**

There are many regulations and rules but the problem is how to implement them on real world.

What do you know about the informal parts (slums)? Basicly any info is helpful.

not calm, noisy, unclean, dangerous for foreigners, cheaper housing, unstable buildings, high density areas, poor architecture style, low middle class inhabitants, very strong social bonds.

Do they have an internal network of labour and they help each other, or they work inside Cairo?

It is relative

Do you know how many people live in Cairo?

20 million in great Cairo, but in Cairo city around 12 million

On the planned settlements around Cairo: like 10th of Ramadan, 6th of October, etc.

In my opinion there is no successful governmental new settlements, the private sector is more successful than the government to build and attract new inhabitants such as Rehab and madinty cities.

Are they attracting people who want to move in cities from the countryside?

People who commute to work there are attracted for economic reasons otherwise no other attractions

Do they have separate economies, can they function on their own, or do they depend on Cairo?

They have separate economies, as each city has its own agency which control the city

How careful is their design? Do they have a target group of people they want to absorb or could they be good for anyone.

the first stages were designed to attract low income inhabitants but now its totally supply and provide market economy

What are the major problems? How good is the building material they use?

Maintenance

Do you think they will reach their target populations?

its not gonna happen

What is people's opinion about these cities?

They think it is scary and not safe sometimes also so much calm related to Cairo

Do you think that moving into a planned city could be an alternative of informal settlements? What do you have to do to move into a planned city? Do you have to buy your flat, or rent it, do you need to meet certain requirements?

no, i need to have a job there for example, i can rent or buy there are no certain requirements

Are there social projects to facilitate people's moving into these cities?

I do not know

Name and Title

-

Profession / Field of Work

-

Answers are to be in English Or Arabic language

English

Is there a big difference between the districts of Cairo? Is there social segregation, different types of buildings, different kind of life in the districts? If so, what is characteristic of them? (highlighting the extremes or typical features is sufficient)

Yes. yes. As a community... behaviourly.. fashionably... and for the buildings they vary according to the community itself

What is the centre of the city? Is there any urban planning going on? Is there a structure, a development project? If so, what is your opinion about it?

-

Infrastructure: Is there sanitation everywhere, electricity and drinkable water? I know traffic is crazy, can you send some data on the number of cars used, the average time spent in cars per person ,etc.?

Not in all places.. Time spent in traffic depend on the rush hours

Is police working? How strict are regulations, what is the situation regarding crime? Which are more dangerous districts and which are safer? Why?

-

What do you know about the informal parts (slums)? Basiclly any info is helpful.

-

Do they have an internal network of labour and they help each other, or they work inside Cairo?

-

Do you know how many people live in Cairo?

Millions

On the planned settlements around Cairo: like 10th of Ramadan, 6th of October, etc.

See the questions that follow

Are they attracting people who want to move in cities from the countryside?

-

Do they have separate economies, can they function on their own, or do they depend on Cairo?

-

How careful is their design? Do they have a target group of people they want to absorb or could they be good for anyone.

-

What are the major problems? How good is the building material they use?

-

Do you think they will reach their target populations?

They already reached

What is people's opinion about these cities?

Some think they are too far

Do you think that moving into a planned city could be an alternative of informal settlements? What do you have to do to move into a planned city? Do you have to buy your flat, or rent it, do you need to meet certain requirements?

-

Are there social projects to facilitate people's moving into these cities?

Yes

Name and Title

Hamdy

Profession / Field of Work

Architecture

Answers are to be in English Or Arabic language

English

Is there a big difference between the districts of Cairo? Is there social segregation, different types of buildings, different kind of life in the districts? If so, what is characteristic of them? (highlighting the extremes or typical features is sufficient)

-Yes , there is a difference between the districts according to class levels , Lower, middle and High .
The largest sector is the "lower Class" then " middle " toward the smallest sector is the "high class" the kind of life starting from the poor people who is living in grave-yard till the high people living in gated compound - Lower people in informal settlements [old building conditions - bad and illegal infrastructure - Pollution - Red Brick theme - 4,5 floors - cardboard shelter - paring wall or skeleton].
- Middle Class [intermediate Building condition - painted building - form 4 till 13 floor] - High class [gated compounds - villas - palaces - landscape conditions]

What is the centre of the city? Is there any urban planning going on? Is there a structure, a development project? If so, what is your opinion about it?

- Down town " Fatimia Area " - Yes - Yes - In my opinion there is nothing changes because the problem not in the planing or design , there problem in people that not qualified dealing with new changes about things used and the designer also no dealing with the people cultures and mentalities so the planers just applying the standards regardless people behaviors.

Infrastructure: Is there sanitation everywhere, electricity and drinkable water? I know traffic is crazy, can you send some data on the number of cars used, the average time spent in cars per person ,etc.?

- Not everywhere and according to this many people try to get it in illegal way by using corruption in government's employees or Bribe - I don't have any statistic but the minimum time spent in car in short distance maybe 30 Km is Hour and half . :)

Is police working? How strict are regulations, what is the situation regarding crime? Which are more dangerous districts and which are safer? Why?

- No it not - Not more than 10% - Any Crime can be neglected except the " Killed Crime " - informal settlements and old cities is the more dangerous new Cities and gated compounds - According to many conditions [cultures - rules - life conditions - facilities .etc]

What do you know about the informal parts (slums)? Basiclly any info is helpful.

- It started to appear in 1975 in old Cairo and it like the cancer fast distributed in different parts in country body and now 2015 in Egypt it the main problem which is take place on large area in in many governments [Cairo - Alexandria - upper Egypt] without any solutions !

Do they have an internal network of labour and they help each other, or they work inside Cairo?

- Yes the have an internal network - I think many of them working in different types in handicrafts but the largest number working inside Cairo

Do you know how many people live in Cairo?

- Nearby 10 million people

On the planned settlements around Cairo: like 10th of Ramadan, 6th of October, etc.

See the questions that follow

Are they attracting people who want to move in cities from the countryside?

- Yes but not as strong attraction because the country system is the " Central System " in Cairo the Everything must start from Cairo not like "State" System

Do they have separate economies, can they function on their own, or do they depend on Cairo?

- Depend on Cairo :)

How careful is their design? Do they have a target group of people they want to absorb or could they be good for anyone.

- Yes , There is "Mafia" Groups in economics and industry and also the business men and stakeholders :)

What are the major problems? How good is the building material they use?

- In My opinion the main problem that the " Decision Makers " " Directors " " Designers " Not qualified . - They still using the old routine, ideas and culture in dealing with decision neglecting that we are in the 2015 ! - There in corruption and " Mafias " also in materials which maybe in price or mixtures and so on :)

Do you think they will reach their target populations?

- Maybe

What is people's opinion about these cities?

I don't know.

Do you think that moving into a planned city could be an alternative of informal settlements? What do you have to do to move into a planned city? Do you have to buy your flat, or rent it, do you need to meet certain requirements?

- No because we need first to build a human who will live in formal cities. - Create a qualified person who will move there first - Also a big problem in the Egyptian society that families that to have your own flat for marry and create a family not rented flat so it is too expensive to buy a flat with 90 metersq in new city by a young man who is just graduated without any opportunity to work so many of them start thinking to marry when he be in 30 or go to informal cities which is more cheaper :)

Are there social projects to facilitate people's moving into these cities?

-NO!

Name and Title

-

Profession / Field of Work

Consultant

Answers are to be in English Or Arabic language

Arabic

Is there a big difference between the districts of Cairo? Is there social segregation, different types of buildings, different kind of life in the districts? If so, what is characteristic of them? (highlighting the extremes or typical features is sufficient)

There are many differences between the neighborhoods of Old Cairo time. Yes, there are social separation of different types of buildings. Cairo, one of the oldest cities have been built more than 1,000 years. The different forms of the types of residential buildings and the literal and the commercial and entertainment over the antiquity and modern.

What is the centre of the city? Is there any urban planning going on? Is there a structure, a development project? If so, what is your opinion about it?

There is an urban planning of these areas, such as Arab Al-Mohamadi and Meet Okba. They're acceptable.

Infrastructure: Is there sanitation everywhere, electricity and drinkable water? I know traffic is crazy, can you send some data on the number of cars used, the average time spent in cars per person ,etc.?

Sanitation is provided in most areas except in informal settlements. No legal electricity power lines, they're "borrowed" or stolen. There are no paths for vehicles within these areas. transportation is by walking on foot.

Is police working? How strict are regulations, what is the situation regarding crime? Which are more dangerous districts and which are safer? Why?

There is no security inside these areas. Law is very strict and all of them (the inhabitants) are under surveillance. Crime is low level within these areas. Ezbet Al waleda is the most dangerous monopolized area, and Abu Doma in Shubra is the safest.

What do you know about the informal parts (slums)? Basicly any info is helpful.

They are areas outside the specified regulation of population growth and without control.

Do they have an internal network of labour and they help each other, or they work inside Cairo?

No internal network to work. They Help each other and working inside Cairo.

Do you know how many people live in Cairo?

18 million between permanent residents and weekly or monthly travelers.

On the planned settlements around Cairo: like 10th of Ramadan, 6th of October, etc.

-

Are they attracting people who want to move in cities from the countryside?

Yes

Do they have separate economies, can they functon on their own, or do they depend on Cairo?

Yes they have separate economies, but some rely on Cairo. And some work on their own.

How careful is their design? Do they have a target group of people they want to absorb or could they be good for anyone.

It is valid for any class of people.

What are the major problems? How good is the building material they use?

Transportation is the main problem. The construction materials they use are adequate

Do you think they will reach their target populations?

Yes, population growth in Egypt is increasing.

What is people's opinion about these cities?

The opinion of people around these cities are positive.

Do you think that moving into a planned city could be an alternative of informal settlements? What do you have to do to move into a planned city? Do you have to buy your flat, or rent it, do you need to meet certain requirements?

Yes. Only the needed budget. You can buy or rent, no requirements needed.

Are there social projects to facilitate people's moving into these cities?

Yes, and many.

tudta, hogy az apja megint mérges lesz rá, mert nem tudott eladni elég amulettet, ma sem jött sok német, és ő már hallotta a híreket, amit otthon még nem tudnak, Kairóban megint robbantottak, a reptér mellett pont, úgyhogy most hetekig, talán hónapokig nem fognak elegen jönni, ma sem ment a bolt, és még sokáig nem fog, a testvérei hiába készítenek több tucat amulettet, macskaszobrot, és piramist minden nap, nem viszik, lassan vége a napnak, már a többiek is csomagolnak, de ő még nem szeretne hazamenni, fél az apjától, inkább kerül egyet a part felé, hátha Abdulnak van még egy köre, akkor ő is elmegy vele, de Abdul is csak ténfereg, nincs egy fuvarja sem, mintha aznap senki nem akarna átkelni a Níluson, még a nagy hajó is áll, Abdul értetlenkedik, tehát valószínűleg ő még nem hallotta a hírt, hogy megint robbantottak, hetekig nem lesz turista, de úgy dönt, hogy nem mondja el, hogy legyen még egy jó estéje, inkább mennek egy kört a Níluson, úgyis este szeretik a legjobban, ilyenkor már nincs olyan nagyon meleg, lehet látni Luxor fényeit, és hát tényleg szép az a templom, bár mindig tudja, hogy Allahnak nem tetszene, hogy ő is szereti nézni, meg ténferegni benne, és nagyon szeretné, ha ebbe a bazarba járhatna árulni, nem a karnakiba, az nagyon messze van a komptól, és sokat kell gyalogolnia, de szerencsére Abdul ma este ráér, és így gyorsan leérnek, hamdimullah, már teljesen sötét van, haza kell mennie, nem akar, fél az apjától, elindul, de nagyon lassan halad, még egy sarok, fél az apjától, de egyszer csak ott van, nincs mit tenni, be kell mennie, miközben azon gondolkodik, hogyan mondja el az apjának, hogy mi történt ma, de az is lehet, hogy az apja hallotta, a többiek már biztos hazaértek, az apja ott ül a nagy asztalnál, sokáig fel sem néz, nem is veszi észre igazán senki, hogy ő is ott van, a nők főznek, az öccsei ott játszanak a sarokban, ugyanazt a butaságot, amit tegnap, az apja most néz fel először, int a fejével, hogy üljön le elé, nagyokat sóhajt, fogja a fejét, és megint elkezd mondaní, ugyanaz a téma, nem is hozza szóba a ma történeteket, az apja megint azt akarja, hogy iskolába járjon, de ne a többiekkel, hanem Luxorba, ott nem ismer senkit, nem érdeklí a föld, főleg nem a sivatag, nem akar erről tanulni, sokkal jobban szeret kint lenni a templomnál, még akkor is, ha sokat kell gyalogolni hozzá, ott mindig történik valami, meg hát ott vannak a többiek, akikkel viszik az amulettet, meg a piramist, meg a Szfinxet, meg a kendőket a bazarba eladni a sok nyugatinak, akik mindig kifizetnek mindent, akármennyit is mondanak nekik, de most nem jönnek majd hetekig, talán hónapokig sem, nagy volt az a robbantás, úgyhogy neki iskolába kell járnia, látszik az apján, hogy most nem enged ebből, muszáj lesz Luxorba mennie minden nap a komppal, vagy Abdullal, mert most rá fog érni átevezni vele a másik partra, hiszen úgysem lesz semmi dolga hetekig, talán hónapokig sem,

tudta, hogy nem volt értelme kimenni a templomhoz ma sem, már hosszú ideje nincsen, és nem is érti igazán, hogy a testvérei miért csinálják még mindig az amuletteket, már évek óta nem tudják rendesen eladni, nem jönnek a nyugatiak, nincsenek olyan sokan, mint azelőtt, amikor még minden nap járt a bazarba, de még ott kell lennie napnyugtáig, mindenki akkor megy haza, úgyhogy ő sem indul el, legalább azt lássák otthon, hogy megpróbálta eladni az aznapi adagot, pedig már nincs az a sok ember, nem történik olyan sok minden, mint régen, amikor még vették az amuletteket a nyugatiak, nagyon unatkozik a bazarban, nem is próbálja elkapni azt a pár turistát, akik elsétálnak előtte, hiszen a többieknek sem sikerült, nem vettek semmit, de az apja úgyis egész nap kint volt a földön, úgyhogy még nincs otthon ő sem, pedig már nagyon szeretne beszélni vele, mert ma jöttek Kairóból az iskolába, és arról

beszéltek, hogy aki termővé teszi a sivatagi földeket, az megveheti majd, olyan olcsón, hogy még nekik is sikerülne, és nem is kicsit, hanem egy egészen nagy darabot, ahol már lehet eleget termelni ahhoz, hogy jobban éljenek belőle, és tudta, hogy az apja ennek örülni fog, hogy igaza lett, amikor elkezdett a földre figyelni, és őt iskolába járatni, mert az amuletteknek már tényleg nincsen semmi haszna, hiába csinálják, és nemsokára férjhez kell adni a húgát is, ami mindig sokba kerül az apjának, meg most ott van a ház is, amit a város szélén építenek, és azt muszáj csinálni, hogy minél előbb elköltözzön a húga, már nagyon szeretnék, ha túl lennének az esküvőn, ráadásul szerencsére nem büntették meg őket az építés miatt, mert az apja unokaöccsét meghívták vacsorára és ő elintézte a hivatalban, hogy elkeveredjenek a papírjaik, így talán még áramot is tudnak majd az új házba vezetni, és ha az első szintet megépítették, akkor megtartják az esküvőt, elköltözik a húga, és ő majd járhat ki a földre az apjával, nem kell többet a bazárba jönnie, és tud segíteni, mert ő már sokkal többet tud a földről, mint Abdulék, ezért biztosan gyorsabban lesz zöld, hamarabb el tudnak kezdeni termelni, az apja hisz benne, hogy ez megoldja a gondjait, és igaza van, insallah, ezt mondta az is, aki Kairóból jött, és onnantól kezdve jobb lesz a családnak, insallah, és jövő héten már az öccse megy amulettet árulni a bazárba, de azért egy kicsit kár, hogy kevesebbet látja ezentúl Abdult, hiszen a bazárba sem kell mennie többet, és az iskolát is hamarosan befejezi, és onnantól kezdve az apjának fog segíteni a földön,

tudom, hogy apám csalódott lesz, ma sem adtam el egy amulettet, macskát és piramist sem, már két hete nem jött senki, és egész nap Naibbal dobáltuk a kavicsokat a bazár utcájában, beesteledett, nem akartam hazamenni, pedig a többiek már elmentek, félek apámtól, de már nem tudom tovább halogatni az időt, muszáj elindulnom, pedig nem szeretnék, apám mostanában folyton ideges, megint kitalált valamit, mert az a földes dolog nem volt olyan jó, most Hakimot küldi el a nagy városba, hogy ott csináljon valamit, ezért napok óta felfordulás van otthon, anyám jajveszékel, még a nővérem is visszajár a város széléről, nem akarok hazamenni, de holnap már nem lesz itt Hakim, mindenki azt csinálja, amit eddig, apám a földön lesz, nekem ki kell jönnöm újra az amulettekkel, elindulok lassan, már lehet látni a Níluson a templom fényeit, még van egy-két hajó a folyón, azok a ladikosok, akik elkaptak pár turistát, biztos sokat beszélnek a hitetlenekről, akik építették, és kapnak érte pár fontot, többet, mint amit az amulettért adnak, pedig hát azért nekik nem kellett dolgozni, hogy ott legyenek a templomok. . . a kompon sokat kell várni megint, hogy elegen legyünk, de egy idő után elindulunk, a másik oldalon találkozom Naibbal, együtt indulunk el, aztán egyszer csak otthon találom magam, apám az asztalnál ül, észre se vette, hogy hazaértem, anyám főz, ott van mindenki, akivel apám pipázni szokott, Muhamed, Aliék és Hassan, hogy elmondják Hakimnak, mi vár rá ott lent, a nagy városban, hiszen ők már beszéltek olyannal, aki volt ott, és mindent tudnak arról, hogy milyen dolgok történnek ott, és hogy kivel kell találkozni, aki segít majd neki, egész este ezt hallgatom én is, olyan történeteket, amit még soha nem hallottam, aztán reggel felpakolom az amuletteket, és elindulok a bazárba, most is sokat kell várni a kompra, lassan érkeznek az emberek, és már nagyon sötét a nap a templom mögött, Hakim már hajnal óta úton van, reggel eléggé vidám volt ő is és az apám, megint mosolygott a bajsza alatt, csak anyám sírt, amivel felbosszantott mindenkit, úgyhogy most jó is ülni a kompon és várni, felsétálni a bazárba, Naibbal dobálni a kavicsokat, és a nap végére talán eladok egy-két amulettet, insallah

tudtam, hogy apám nyugtalan lesz, ha Hakim ma sem hívja fel, mert hetek óta nem hallotunk róla semmit, nem telefonált, pedig eddig mindig azt mondta, hogy jól mennek a dolgok, hamdimullah, mindig hívott, amikor kijött a hivatalból, és elintézett valamit, de most már régóta nem telefonált, és azért tudom, hogy ez baj, mert apámat mostanában nem érdeklik az amulettek, azért sem mérges, ha sötétedés előtt érek haza, remélem, hogy nemsokára már nem kell a bazárba jönnöm, úgysem adok el semmit, a többiek sem, és már Naib sem jár ki, lassan elindulok hazafelé, elsétálok a komphoz, pedig még nagyon süt a nap, nem értek ide a hegy árnyékai, hazamegyek, és amikor este apám is megérkezik, azt mondja, hogy nekem is el kell mennem, ha Hakim nem hív még sokáig, nem tudja, hogy mi történhetett, Hassam ismerősei sem tudják a nagy városban, hogy hol van, nem látták egy hete, apám ijedtnak tűnik, még sosem láttam így, szóval nekem is mennem kell majd, ha Hakim nem telefonál, és egy kicsit remélem is, hogy nem fog telefonálni, mert szeretnék menni, el innen, messze, én még sosem voltam a nagy városban, kíváncsi vagyok, hogy igaz-e amit meséltek, de szerintem sokkal nagyobb és izgalmasabb lesz, apám nem tud menni, fáj a háta, úgyhogy nekem kell mennem, holnap indulok, ha nem hív minket Hakim, és igazából várom már, nagyon unom az amuletteket, apám este meghívja Hassamot és Ali, hogy elmondják, hova menjek, és kit keressek meg, aki majd segíteni fog megtalálni Hakimot,

a Ramszesz térre értem be, sokkal több katona volt, mint otthon, de mások voltak, féltem tőlük, a tér zsúfolásig tele volt emberekkel, árusok kiabáltak, sokan tüntetni mentek a Tahrir térre, próbálok átjutni a tömegben, a El-Refaey térre kell mennem, ott vár Ali barátja, nem fogok odaérni, a vonat is késett, mert Beni Szuefben megállították a vonatot, fél órát vártunk, valakit kerestek a katonák, féltem akkor, hátha nem engednek minket tovább, késésben vagyok, Ali barátja, azt hiszem Tannishnak hívják, remélem még ott lesz, megvár, nem tudom, mit csináljak, hol keressem Hakimot, nagy ez a tér, apám adott pénzt, de az csak pár napra elég, ezért is kell találkoznom Tannish-sal, sietek, egy tuktukra felszállok, megkérem, hogy vigyen el az El-Refaey térre, majd nem a fele pénzemet elkérte, remélem ott lesz Tannish, kavargok, sok az ember, löködnek, hogy fogom megtalálni Tannish-t, hisz még nem is láttam, nem tudom, hogy néz ki, egy ember kiabál, idegesnek tűnik, a nevemet kántálja, meg apám nevét is, már készül elmenni, odaszaladok hozzá, Hamdimullah, megtaláltam, kicsit dühöng, mérgesnek tűnik, de megkönnyebbültem, megvan és segíteni fog nekem, apám azt mondta, Ali is, elindultunk a tömegből, csak őt néztem, követtem, elvitt hozzájuk, találkoztam a feleségével meg a gyerekeivel, nem is foglalkoztak velem, megettetett, adott nekem pénzt, elmondta, hogy hol látta utoljára Hakimot, majd útnak engedett, azt ígérte, ha nem találom meg, akkor visszajöhetek hozzá aludni, de én nem akartam, tetszett a nagyváros, csak nézelődni akartam, már jól éreztem magam, nem féltem, szaladtam is egy kicsit, egy még sűrűbb utcán találtam magam, tele volt árusokkal, annyiféle amulett volt ott, amennyit még sose láttam azelőtt, kék, lila, sárga, zöld, arany, vörös mindenféle mintákkal tarkítva, biztosan tetszene a nővéreimnek, látniuk kéne, majd ha marad pénzem hazaviszek nekik belőle, ahogy mentem tovább az utcán, egy sarkon megláttam Hakimot, mintha már várt volna rám, de aztán láttam, meglepettnek tűnt, szóval biztosan nem tudta, hogy jövök, valószínűleg más valakit várt, kérdezte, hogy mit keresek itt, mondtam neki, hogy apánk küldött, hogy nagyon aggódik érte, de ő csak intett a fejével és elindultunk, követtem két utcán át, aztán megálltunk, bevártunk másokat, mondtak valamit, de olyan halkán, hogy nem értettem, aztán elmentek, végre ketten voltunk, mondta, hogy azért nem hívott minket, mert át kellett

költöznie máshova, már nem maradhatott Musztafánál, nem fértek el, és most nincs telefonja, aztán beszélgettünk, mondta, hogy rendben mennek a dolgok, csak várnia kell még, de azt ígérték a hivatalban, hogy pár nap múlva visszaadják a papírjainkat és elindulhat ő is haza, úgy gondoltam, hogy akkor én is vele megyek haza, maradok még egy kicsit, de nem akarja, inkább induljak csak haza, küld, mondván, hogy neki dolga van még, hagyjam, ne idegesítsem tovább, még maradnia kell, hogy mindent elintézzem, és akkor minden jó lesz, apánk örülni fog, hogy sikerülni fog a terve, büszke lesz Hakimra, mindig büszke volt rá,

megyek az állomás felé, nagyjából emlékszem rá, hogy hol van, nagyon sok az ember, még soha nem láttam ilyen sok embert egyszerre, persze otthon is voltak, amikor kicsi voltam, de azok nyugatiak voltak, itt mindenki egyiptomi, tetszik, hogy értem, miről beszélnek, páran még mosolyognak is, kicsit gondolkozom, hogy hol van az a bolt a sokféle amulettel, akarok vinni a nővéreimnek, ők még sosem voltak a nagyvárosban, és nálunk ilyen nincsen, végigmegyek az utcán, de mindig fel akarnak lökni, fárasztó ez a lökdösődés, nagyon sokan vannak, inkább kikerülöm őket, a sok ember között nagyon lassan megyek és nem akarom lekésni a vonatot, befordulok egy sarkon, itt kevesebb az ember, megyek előre, emlékszem rá, hogy hol volt az az amulettes, előre kell mennem, aztán balra fordulni, egészen sokáig, és ha jobbra megyek a kanyarnál, akkor megint azon az utcán leszek, ahol olyan sokan vannak, az amulettessel, de a saroknál nem tudok elfordulni, mögöttem furcsa az utca, balra nagyon nagy házak vannak, azokra nem is emlékszem, már szűr az oldalam, de gyorsan oda akarok érní, az az utca lesz az, biztosan, lassítok, mert megint sok az ember, igen, ez az az utca, látok amulettest is, odamegyek hozzá, más az ember a boltban, mint akit előtte láttam, de az amulettek olyanok, nagyon tetszenek, nézem őket, nézem, hogy hogyan csinálták, kijön az ember, megkérdezi, hogy mit csinálok itt, még sose látott, úgy néz rám, ahogy a taknyos kiskölykökre szoktak, akik nem tudnak semmit, de nem akarom, hogy így vigyorogjon, nem vagyok már kisgyerek, mondom neki, hogy amikor még kicsi voltam, én is szoktam ilyet csinálni, és a bátyám járt a bazárba eladni őket, de mióta nagy vagyok, már én járok eladni, és nálunk sok a turista, a nyugatiak, nem csak egyiptomiak vannak, mint itt, az ember megint mosolyog, még jobban, mint eddig, nagyon nagy bajsza van, bent a boltban látom a pipát, még vannak ott sokan mellette, már mindenki idenéz, és ők is vigyorognak, nem tudom, miért néznek, menni akarok, de aztán azt mondja az ember, a bajszos, hogy hiszi, ha látja, kíváncsi rá, mit tudok, bevisz a műhelyébe, ha csinálok egy amulettet, akkor megtarthatom, de mondom neki, hogy a vonathoz kell mennem, azt mondja a bajszos ember, hogy később is van vonat, és közel van az állomás, én kíváncsi vagyok a műhelyre, úgyhogy bemegyek vele, a bolt másik végén van egy lépcső, ott kell felmenni, az emeleten van a műhely, hárman csinálják az amuletteket, kicsit nagyobbak nálam, az egyikük egy lány, szép kendője van,